

Kız Çocuklar için Beceriler (Skills4Girls): Kız Çocuk Odaklı Beceri Gelişimi

Öğrenme Gündemi

RAPOR EKİBİ

Kate Plourde, FHI 360; Reana Thomas, FHI 360; Andrea Bertone, FHI 360; Sarah Gates, FHI 360.

TASARIM

Design Lab 360

TEŞEKKÜR

Rapor, FHI 360'tan Kate Plourde, Reana Thomas, Andrea Bertone ve Sarah Gates tarafından yazılmış ve UNICEF Toplumsal Cinsiyet Bölümü/ Program Birimi'nden Sagri Singh ve Luzia Zeruneith'in rehberliği ve katkılarıyla hazırlanmıştır.

UNICEF çalışanlarından da değerli girdiler alınmıştır (alfabetik sırayla): Shelly Abdool, Andaleeb Alam, Patty Alleman, Prerna Banati, Helen Belachew, Carolina Belalcazar, Selene Biffi, Gerda Binder, Emmanuelle Compingt, Katherine Crisp, Dawn Dampier, Momo Duerhring, Jumana Haj-Ahmad, Sheeba Harma, Shoubo Jalal, Shreyasi Jha, Marcy Levy, Herve Morin, Maha Muna, Ivonne Urriola Perez, June Pomposa, Lauren Rumble, Ingrid Sanchez Tapia, Alexandra Tyers.

Rapora katkısı olan diğer isimler (alfabetik sırayla): Reem Amara, Arab Women in Sciences & Engineering (Bilim ve Mühendislikte Arap Kadınlar); Maha Anter, Purposeful/ With and For Girls Collective (Kız Çocuklar İçin ve Onlarla Birlikte Kolektifi); Mariana Anaya, Girl Up ve United Nations Girls' Education Initiative (UNGEI) Young Leader (Birleşmiş Milletler Kız Çocukların Eğitimi Girişimi/UNGEI Gençlik Lideri); Rym Badran, Girl Up ve UNGEI Gençlik Lideri; Liesel Bakker, Purposeful/ With and For Girls Collective; Gayatri Buragohain, Feminist Approach to Technology/FAT (Teknolojiye Feminist Yaklaşım); Swatee Deepak, Danışman; Valentina Di Felice, Womanity; Margaret E. Greene, Greenetworks; Nicole Haberland, Nüfus Konseyi; Shaden Hamed, Arab Women in Sciences & Engineering; Natasha Harris-Harb, UNGEI Sekreterliği Genç Katılımı Danışmanı; Hanan Khamis, Arab Women in Sciences & Engineering; Nasma Mazzawi, Arab Women in Sciences & Engineering; Maracaibo Okaloosa, Girl Up ve UNGEI Gençlik Lideri; Selin Özünaldım, He for She Hareketi ve UNGEI Gençlik Lideri; Tricia Petruney, Pathfinder International 'Her' Projesi Direktörü; Maryam Rehman, The World with MNR (MNR ile Dünya) ve UNGEI Gençlik Lideri; Nivaal Rehman, The World with MNR ve UNGEI Gençlik Lideri; Areen Shtewe, Arab Women in Sciences & Engineering; Oladebo Tinuola, One African Child ve UNGEI Gençlik Lideri; Jona Claire Turalde, She Decides Hareketi ve UNGEI Gençlik Lideri.

UNICEF, Skills4Girls Programı'na cömert desteği için ortaklarımız Gucci, Clé de Peau Beauté, Chloé, Dove, Lüksemburg Büyük Dukalığı Hükümeti ve Pandora'ya teşekkürlerini sunar. Bu çalışmanın içeriği onların görüşlerini yansıtmamaktadır.

ALINTI

Plourde, K.; Thomas, R.; Bertone, A., and Gates, S. 2020. The Skills4Girls Learning Agenda. UNICEF and FHI 360.

Plourde, K.; Thomas, R.; Bertone, A. ve Gates, S. 2020. Skills4Girls Öğrenme Gündemi. UNICEF ve FHI 360.

Kapak Fotoğrafi: © 2017 Nandi Bwanali, One Community; Photoshare'in izniyle.

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	3
Arka Plan.....	4
<i>Neden Kız Çocuk Odaklı Bir Yaklaşım?.....</i>	6
Öğrenme Gündeminin Amacı.....	6
Beceri Gelişimine Kız Çocuk Odaklı Yaklaşım Modeli.....	7
Güçlenmenin Ölçülmesi.....	8
Kız Çocukların Becerilerinin, Kız Çocuk Odaklı Program Tasarımı ile Geliştirilmesi: Kız Çocuk Odaklı Beceri Gelişiminin Temel Unsurları Nasıl Uygulanmalı?.....	10
Kız Çocuk Odaklı Beceri Geliştirme Programlarında Kanıtlara Katkıda Bulunmak: Temel Öğrenme Temaları.....	34
<i>Tema 1: Kız çocukları program döngüsü boyunca, özellikle tasarım ve izleme-değerlendirme-öğrenme (İDÖ) aşamalarında sürece dahil edecek en iyi uygulamalar nelerdir?.....</i>	34
<i>Tema 2: Kız çocuklara özgü beceriler ve kız çocukların güçlenmesine katkıları hakkında öğrenebileceğimiz daha neler var?.....</i>	34
<i>Tema 3: Çeşitli beceri geliştirme modellerinde kanıt temelli kız çocuk odaklı bileşenlerin uyarlanması, ölçek büyütme ve sürdürülebilirliğe ilişkin olası yaklaşımlar nelerdir?.....</i>	35
<i>Tema 4: Kadınların ekonomik olarak güçlenmesi alanından çıkarılacak dersler, kız çocukların becerilerinin geliştirilmesine yönelik kanıtlara nasıl katkıda bulunabilir?.....</i>	36
<i>Tema 5: Beceri gelişimine kız çocuk odaklı yaklaşımda erkekler ve oğlan çocukların rolü</i>	36
Kaynaklar.....	37
Ek 1: Beceri Gelişimine Kız Çocuk Odaklı Yaklaşımın Temel Unsurlarına İlişkin Kanıtlar.....	40
<i>Kız Çocukların Katılımı</i>	40
<i>Kız Çocuklara Özgü Beceri Seti</i>	41
<i>Kız Çocuk Odaklı Program Bileşenleri</i>	43
Ek 2: Uygulama Araçları ve Kaynaklar.....	44

ARKA PLAN

Bugün dünya, tahmini olarak 600 milyon ergenlik çağındaki kız çocuğa ev sahipliği yapmaktadır (UN DESA, 2019). Bu kız çocuklar, gelecekteki liderlerimiz ve değişim öznelerimizdir. Bununla birlikte küresel çapta ve özellikle de gelişmekte olan ülkelerde, sistematik ve orantısız bir şekilde eğitim ve beceri geliştirme konusundaki kritik fırsatlardan faydalandırılmamaktadırlar (UNICEF, 2020). Bu dışarıda bırakma durumu, kız çocukların fırsatlarını sınırlandırmakta, yetişkinliğe başarıyla geçmelerinin önünde bir tehdit oluşturmakta, uzun vadeli sağlıklarını ve iyilik hallerini olumsuz etkilemekte ve dünyayı onların potansiyel katkılarından mahrum bırakmaktadır. Beceri geliştirme girişimlerine yatırım, kız çocuklar ve genç kadınlarda özgüven ve dayanıklılık oluşturma, fırsatlara erişimlerini artırma, işgücüne eşit katılımlarını sağlama ve güçlenmelerini desteklemede kritik önemdedir (UNICEF, 2020). Programların kız çocuklara özgü ihtiyaçları karşılayacak şekilde düzenlenmesini ve kız çocukların bu tür girişimlerin tasarımına ve uygulamasına tam olarak katılımını sağlamak (bu yaklaşım genellikle kız çocuk odaklı programlama olarak adlandırılır), söz konusu programların etkili ve etkin olması için temel ilkelerdir.

Beceri geliştirmenin kız çocuklar için önemine rağmen, bir beceri geliştirme programının “kız çocuk odaklı” olmasının ne anlama geldiği veya kız çocukların

COVID-19’UN KIZ ÇOCUK ODAKLI BECERİ GELİŞİMİNE ETKİSİ

Koronavirüs (COVID-19), Dünya Sağlık Örgütü tarafından Mart 2020 tarihinde salgın ilan edilmiştir. Enfeksiyonun yayılmasını önlemek amacıyla birçok ülke önleme ve müdahale tedbirleri almıştır. Söz konusu tedbirler eğitim sistemleri ve ekonomik sektörde aksamaların yanı sıra birçok ülkede insanların evlerine kapanmasına neden olmuştur. Topluluk temelli sağlık ve kalkınma programları, faaliyetlerini kayda değer ölçüde azaltmış veya tamamen durdurmuştur. Zaten kırılgan durumdaki bir nüfus olan ergenlik çağındaki kız çocuklar ve genç kadınlar, bu krizin etkisinin yükünü taşımaktadır. (Plan, 2020; Girls Not Brides, 2020; Paruzzolo, 2020; UNICEF, 2020).

Salgının başlangıcından bu yana ev içi şiddet oranlarındaki artış belgelenmiş durumdadır. Kız çocukların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete maruz kalma riski hem ileri yaştaki kadınlara hem de oğlan akranlarına göre hâlihazırda daha yüksektir. Ebola salgını gibi geçmişteki krizlerde görüldüğü üzere, kız çocukların okula dönme olasılığı oğlan akranlarına göre daha düşük olabilmektedir. Erken yaşta evliliğe zorlanmaları ve planlanmamış gebelik ihtimalleri de daha yüksektir. Bütün bunlar da onları daha dezavantajlı duruma getirmektedir. Okul dışı kalan kız çocuklar, günümüz işgücü piyasasında rekabet için gerekli becerileri geliştirme

fırsatlarından da mahrum kalmış olacaklardır (UNICEF, 2020).

COVID-19 salgını öncesinde, ne istihdamda ne eğitimde ne de yetiştirmede (NEET) yer alan 15-24 yaş arası gençlerin toplam nüfusunun %68’ini kız çocuklar ve genç kadınlar oluşturmaktaydı (UNICEF 2020). Öte yandan kanıtlar, okul dışı kalarak ekonomik açıdan âtil hale gelen bir kız çocuğun muhtemelen yetişkinliğe kadar bu konumunu sürdüreceğini ve bunun da kendisi ve ailesinin yoksulluk döngüsünü kırma şansını sınırlayabileceğini göstermektedir (ILO ve UNICEF 2018). Kriz durumları, eğitim ve ekonomi alanında var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini şiddetlendirmektedir. Bu krizin uzun vadeli ekonomik etkisi hâlâ bilinmemekle birlikte, ücret, iş bulunabilirliği ve iş türü açısından cinsiyetler arası ayrımların artması muhtemel görünmektedir.

Beceri geliştirmeye yönelik kız çocuk odaklı bir yaklaşıma duyulan ihtiyaç hiç bu kadar acil olmamıştır. Aynı zamanda, devam eden küresel sağlık acil durumuna müdahalede ihtiyaç duyulan kaynaklarla, kız çocukların becerilerini geliştirmek için gerekli kaynakların çoğu aynıdır. Yakın gelecekte ilerleme, umulduğundan daha yavaş gerçekleşebilir ve yaklaşımların önemli ölçüde uyarlanması gerekebilir. Ancak, beceri geliştirmeye yönelik kız çocuk odaklı bir yaklaşıma duyulan ihtiyacın küresel kalkınma gündeminin odak noktası olmaya devam etmesi kritik önem taşımaktadır.

beceri geliştirme programlarının uygulaması ve tasarımına dahil edildiği en iyi uygulamalar hakkında bilinenler çok azdır. Ayrıca, beceri geliştirme bağlamında, kız çocukların güçlenmesine dair birleştirilmiş bir tanıma ve ölçütlere ihtiyaç vardır. Kız çocukların homojen bir nüfus olmadığı kabul edilerek, kız çocuk alt grupları için ve hangi bağlamlarda hangi yaklaşımların başarılı olduğunu belirlemek daha fazla kanıt gerektirmektedir.

FHI 360, UNICEF iş birliği ile bu kanıt ihtiyaçlarını karşılamak üzere, özellikle tasarım ve uygulamasında kız çocuk odaklı olanlara odaklanarak, kız çocukların güçlenmesine yönelik beceri geliştirme girişimlerinin uygulama ve değerlendirilmesine ilişkin kanıtlar üzerinde keşfedici bir inceleme yürütmüştür. İncelemenin bulguları, bu öğrenme gündeminin çerçevesine yön vermiştir.

UNICEF, çocukların ve ergenlerin yetişkinliğe başarıyla geçmeleri için gerekli olan dört beceri kategorisi belirlemiştir. Bunlar; temel beceriler, dijital beceriler, aktarılabilir beceriler ve işe özgü becerilerdir. Aşağıda, her beceri kategorisi için UNICEF'in tanımları yer almaktadır. (UNICEF, 2019).

 Temel beceriler: Okuryazarlık ve aritmetik gibi temel beceriler, daha fazla öğrenme, üretken istihdam ve sivil katılım için asli önemdedir.

 Aktarılabilir beceriler: “Yaşam becerileri”, “21’inci yüzyıl becerileri”, “sosyal beceriler” veya “sosyo-duygusal beceriler” olarak da adlandırılan aktarılabilir beceriler, gençlerin aktif birer öğrenen olmanın yanı sıra kişisel, sosyal, akademik ve ekonomik zorluklar karşısında yön bulmada donanımlı küresel vatandaşlar olmalarını da sağlar. Bu beceriler, aynı zamanda, krizden etkilenen gençlerin travmayla baş etmelerine ve dayanıklılık geliştirmelerine yardımcı olur. Söz konusu beceriler; problem çözme, müzakere, duygu yönetimi, empati ve iletişimdir.

 İşe özgü beceriler: “Teknik” ve “mesleki” beceriler olarak da bilinen bu beceriler, marangozluk, muhasebe veya mühendislik gibi mesleklerle ilişkilidir ve ileri yaştaki ergenlerin işgücüne geçişini destekler.

 Dijital beceriler: Dijital beceriler ve bilgi, çocukların dijital okuryazarlığa sahip bireyler olarak gelişimini destekleyerek teknolojiyi kullanmalarına ve anlamalarına, bilgi için araştırma yapmalarına ve bilgiyi yönetmelerine, içerik oluşturmalarına ve paylaşmalarına, iş birliği yapmalarına, iletişim kurmalarına, bilgi oluşturmalarına ve problemleri güvenli, eleştirel ve etik bir şekilde çözmelerine olanak tanır. İncelememiz, ağırlıklı olarak kız çocukların güçlenmesine katkıda bulunan STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) becerilerini geliştirme yaklaşımlarına odaklanmaktadır.

Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (STEM) eğitimi, disiplinlerarası ve uygulamalı bir yaklaşımla öğrencilere belli başlı dört disiplinde (bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik) eğitim verilmesidir. STEM eğitimi sayesinde öğrenciler, işlerin nasıl yürüdüğüne dair anlayışlarını artırır, teknoloji kullanımlarını (temel beceriler ve işe özgü beceriler) ve problem çözme, yenilikçi düşünme, uyum sağlama, karmaşık iletişim, takım çalışması, öz-yönetim ve gerçek dünya sorunları bağlamında sistem düşüncesi gibi aktarılabilir/gelişim becerilerini daha iyi hale

getirir. Bu öğrenme yaklaşımı, sınıfta ve işyerinde toplumsal cinsiyet normlarını dönüştürmede muazzam bir potansiyele sahip olduğundan, STEM eğitimi almış kız çocuklar ve kadınlar, çevrelerindeki temel meseleleri sorgulamak ve bu tür sorunlara yönelik çözümler önermek için özgüvene, temsil kabiliyetine ve niteliklere sahip olacaklardır. Dolayısıyla topluluklarındaki kadın ve erkeklerin, kız çocukların yapabilecekleri ve yapmayı arzu edebilecekleri konusundaki görüşleri de değişecektir (UNICEF, In Press).

NEDEN KIZ ÇOCUK ODAKLI BİR YAKLAŞIM?

Kız çocuklar ve genç kadınlar, yaşamları boyunca fırsatlarını sınırlayan toplumsal cinsiyet temelli risk ve engelle karşılaşır. Örneğin; yoksulluk, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, ayrımcılık ve kız çocukların toplumdaki rolüne ilişkin eşitlik içermeyen toplumsal cinsiyet normları gibi faktörler, dünya çapında kabul edilemeyecek kadar yüksek sayıda ergen kız çocuğun örgün orta öğretimin dışında kalmasına neden olmaktadır (UNICEF, 2020). Eğitime eşit olmayan erişim, kız çocukların temel ve aktarılabılır becerilerini geliştirme fırsatlarını sınırlamaktadır. Okula giden kız çocuklar, öğretmenler, aileler ve erkek ve kadın akranlarının toplumsal cinsiyet önyargıları nedeniyle STEM konularında çalışmaktan ve 21'inci yüzyılın iş piyasasında rekabet edebilmek için gerekli dijital becerileri geliştirmekten uzak kalmaktadır. Yüksek düzeyde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet nedeniyle kız çocuklar, sadece erişimleri güvenli olmadığı için beceri geliştirme fırsatlarından yararlanamamaktadır. Erkekler ve kadınlara uygun iş türleri ile ilgili toplumsal cinsiyet normları, gelir eşitsizliğine yol açmakta; kız çocukları ve kadınları ekonomik açıdan dezavantajlı konuma getirmektedir (ILO and UNICEF, 2018; Ashburn, 2010; Plourde, 2012).

Küresel olarak kız çocuklar (özellikle de okul dışı kalanlar) oğlan çocuklardan daha yüksek düzeyde sosyal izolasyonla karşı karşıya kalmaktadır (Austrian, 2010). Bu da, akranlarından ve yetişkinlerden daha az sosyal destek aldıkları ve güvenlik ağlarının daha dar olması anlamına gelmektedir. Pek çok kız çocuk, topluluklarındaki kadın rol modelleri; güçlenmiş, etkin ve/veya anlamlı bir şekilde istihdam edilmiş destekleyici kadın yetişkinlere ve özelemlerine ulaşmalarını engelleyen yaşam zorluklarını aşmalarına yardımcı olacak güvenilir yetişkinlere erişimden yoksundur. Bu nedenle, adil bir gelir elde etmek, finansal açıdan bağımsız olmak, bir iş kurmak veya bir topluluk girişimine liderlik etmek için ihtiyaç duydukları becerilere sahip oldukları ve bunları uygulayabildikleri bir gelecek, birçok kız çocuğa ulaşılamaz görülebilmektedir.

Yetişkinliğe giden yolda karşılaştıkları toplumsal cinsiyet temelli riskler ve engeller nedeniyle kız çocukların becerilerini geliştirmelerine yönelik destek çabaları, onların bu becerilerden yararlanmaları için ihtiyaç duydukları öz-yeterliklerini oluşturmaya ve yaşam yörüngelerini tehdit eden riskleri en aza indirmeye çalışmadıkları takdirde etkisiz olacaktır. Kız çocuklar, her şeyden önce, öğrenmek için fiziksel ve duygusal açıdan güvenli bir ortama sahip olmalıdır. Kendilerini güçlü yetişkinler olarak hayal etmeye başlayabilmeleri için topluluklarındaki diğer güçlenmiş kadın örneklerini görebilmeleri gerekir. Görüşlerinin değerli olduğunu bilmelilerdir. Son olarak, kız çocuklara becerilerini kendi topluluklarında uygulamaları için fırsatlar sunulmalıdır.

ÖĞRENME GÜNDEMİNİN AMACI

Bu öğrenme gündemi, mevcut kanıtları derleyen ve aşağıdaki hususlara ortak bir yaklaşım getiren bir metodoloji sunar:

- Bilinçli olarak kız çocuk odaklı program tasarımı yoluyla kız çocukların becerilerini geliştirmek ve
- Kız çocuk odaklı beceri geliştirme programları için kanıt temeline katkıda bulunmak.

Öğrenme gündeminin hedef kitlesi, beceri gelişimi tasarımı yapan, uygulayan ve bunu destekleyen ülke programlarıdır.

Öğrenme gündemi, ayrıntılı olarak:

1. Beceri geliştirmeye yönelik kız çocuk odaklı yaklaşım modeli sunar.
2. Kız çocuk odaklı beceri gelişiminin temel unsurlarını program tasarımına dahil etmenin yolunu açıklar.

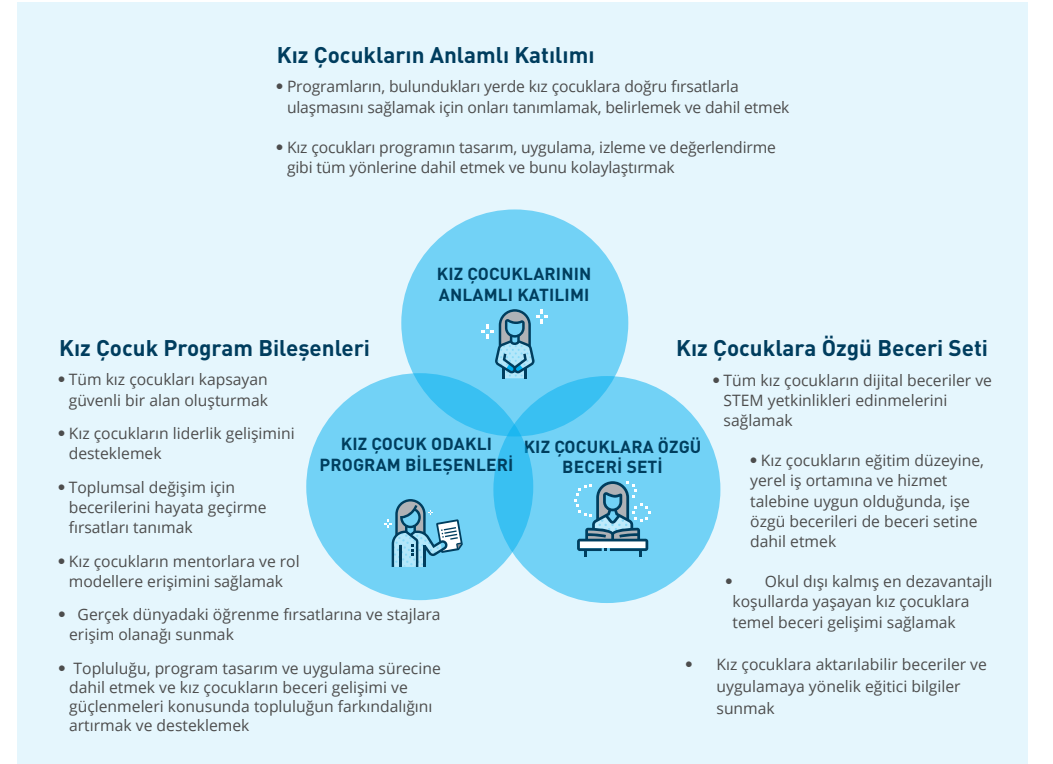
3. Kız çocuk odaklı beceri gelişimi için kanıt temeline katkıda bulunmak amacıyla temel öğrenme temalarını tanımlar.

Bu öğrenme gündeminin odağı, beceri geliştirme programlarının kız çocukların benzersiz ihtiyaçlarını karşılaması yönünde desteklenmesidir. Ancak bu, zararlı toplumsal cinsiyet normlarını dönüştürmeye ve daha hakkaniyetli bir dünya inşa etmeye yönelik daha kapsamlı bir gündemin yalnızca bir parçasıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkeklerin, kız ve oğlan çocukların ve farklı toplumsal cinsiyet kimliklerine sahip kişilerin tam katılımını gerektirir. Erkekler ve oğlan çocukların sürece dahil edilmesi gerektiğinin farkındayız. Erkekler ve oğlan çocukların, sadece kız çocukların ve kadınların güçlenmesini desteklemede değil, birçok toplumda sosyal, siyasi ve ekonomik kalkınmayı baltalayan ataerkil normların dönüşümünde de aktif katılımcılar olabilmeleri için buna ihtiyaç vardır.

Öte yandan, beceri gelişimine yönelik girişimlere yatırımın, kız çocukların ve genç kadınların özgüvenlerini ve dayanıklılıklarını geliştirmek, fırsatlara erişimlerini artırmak, işgücüne eşit katılımlarını sağlamak ve güçlenmelerini desteklemek için kritik olduğunun da farkındayız. Bu öğrenme gündemi, UNICEF'in ve diğer BM kuruluşlarının ergenlik çağındaki kız çocukların sağlık, sosyal ve ekonomik alanlarda varlıklarını inşa etmelerine yönelik dönüşümsel faaliyetlerin önemini kabul eder. Bu çalışmalar, erken yaşta ve zorla evlilik ve kadın sünneti gibi geleneksel zararlı uygulamaları önleme, kız çocukların okula erişimini artırma, yaşam becerilerini geliştirme ve ergen gebeliğini azaltma gibi pek çok önemli yatırımı içermektedir. Bu öğrenme gündeminde özetlenen öncelikli araştırma alanları (veya temaları) ve açıklayıcı araştırma soruları, Skills4Girls'ün uygulandığı ülkelerde ve başka yerlerde kız çocuk odaklı beceri geliştirme programları için daha güçlü bir kanıt temeli oluşturmak üzere mevcut yatırımlardan yararlanma fırsatı sunar.

1. BECERİ GELİŞİMİNE KIZ ÇOCUK ODAKLI YAKLAŞIM MODELİ

Kanıt incelemesinden elde edilen sonuçlar (Ek 1'de yer verilmiştir), beceri gelişimine kız çocuk odaklı yaklaşım için şu temel unsurları vurgular: Kız çocukların anlamlı katılımı, kız çocuklara özgü beceri seti, kız çocuk odaklı program bileşenleri.

GÜÇLENMENİN ÖLÇÜMÜ

Sağdaki metin kutusu, UNICEF'in ergenlerin güçlenmesine dair güncel çalışma tanımına yer vermektedir (UNICEF, In Press). Gençlik ve toplumsal cinsiyet gelişimi literatüründe, kız çocukların ve kadınların güçlenmesine ilişkin çeşitli tanımlar ve çerçeveler bulunmaktadır. Güçlenmenin çoğu tanımı, bunun durağan bir hedef olmadığını, aksine, bireysel dönüşüm ve güç dengelerinin değişimini içeren bir süreç olduğunu kabul eder (UNFPA and UNICEF, 2020; UNICEF, 2020; Bill and Melinda Gates Foundation).

UNICEF'İN ERGENLERİN GÜÇLENMESİNE DAİR GÜNCEL ÇALIŞMA TANIMI (UNICEF, IN PRESS)

Bir ergenin (10-19 yaş), artan eleştirel farkındalık ve niteliklerle kendisi, hakları ve çevrelerindeki fırsatlar hakkında net ve gelişen bir anlayış geliştirdiği ve artan eylemlilik, erişim, söz hakkı ve katılım yoluyla, hayatlarının ve dünyalarının daha iyi hale gelmesi için kişisel ve kamusal seçimler yapma gücüne sahip olduğu kişisel bir yolculuktur.

UNICEF'in güçlenme tanımı, birbiriyle bağlantılı dört temel bileşeni içerir: Eleştirel farkındalık, nitelikler, eylemlilik ve söz hakkı/katılım. Kız çocuklar için beceri geliştirme programları, doğası gereği bir nitelik geliştirme yaklaşımıdır. Bununla birlikte, tek başına beceri geliştirme, bir müdahaleyi güçlenme yaklaşımı haline getirmez. Bir programın güçlenme programı

UNICEF'İN ERGENLERİN GÜÇLENMESİNE DAİR GÜNCEL ÇALIŞMA TANIMI (UNICEF, IN PRESS)

Bir ergenin (10-19 yaş), artan eleştirel farkındalık ve niteliklerle kendisi, hakları ve çevrelerindeki fırsatlar hakkında net ve gelişen bir anlayış geliştirdiği ve artan eylemlilik, erişim, söz hakkı ve katılım yoluyla, hayatlarının ve dünyalarının daha iyi hale gelmesi için kişisel ve kamusal seçimler yapma gücüne sahip olduğu kişisel bir yolculuktur. rekabet için gerekli becerileri geliştirme fırsatlarından da mahrum kalmış olacaktırlar (UNICEF, 2020).

COVID-19 salgını öncesinde, ne istihdamda ne eğitimde ne de yetiştirmede (NEET) yer alan 15-24 yaş arası gençlerin toplam nüfusunun %68'ini kız çocuklar ve genç kadınlar oluşturmaktaydı (UNICEF 2020). Öte yandan kanıtlar, okul dışı kalarak ekonomik açıdan âtıl hale gelen bir kız çocuğun muhtemelen yetişkinliğe kadar bu konumunu sürdüreceğini ve bunun da kendisi ve ailesinin yoksulluk döngüsünü kırma şansını sınırlayabileceğini göstermektedir (ILO ve UNICEF 2018). Kriz durumları, eğitim ve ekonomi alanında var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini şiddetlendirmektedir. Bu krizin uzun vadeli ekonomik etkisi hâlâ bilinmemekle birlikte, ücret, iş bulunabilirliği ve iş türü açısından cinsiyetler arası ayrımların artması muhtemel görünmektedir.

Beceri geliştirmeye yönelik kız çocuk odaklı

bir yaklaşıma duyulan ihtiyaç hiç bu kadar acil olmamıştır. Aynı zamanda, devam eden küresel sağlık acil durumuna müdahalede ihtiyaç duyulan kaynaklarla, kız çocukların becerilerini geliştirmek için gerekli kaynakların çoğu aynıdır. Yakın gelecekte ilerleme, umulduğundan daha yavaş gerçekleşebilir ve yaklaşımların önemli ölçüde uyarlanması gerekebilir. Ancak, beceri geliştirmeye yönelik kız çocuk odaklı bir yaklaşıma duyulan ihtiyacın küresel kalkınma gündeminin odak noktası olmaya devam etmesi kritik önem taşımaktadır.

olarak değerlendirilmesi için, yalnızca nitelik oluşturmakla sınırlı kalmaması, aynı zamanda güç dengesini değiştirmeye çalışması ve bireysel eylemliliği, eleştirel farkındalığı, eylemliliği, söz hakkını ve katılımı artırması gerekir. Bu nedenle, kız çocuk odaklı beceri geliştirme programlarında güçlenme üzerindeki etki ölçümleri, şu dört yapıyı içermelidir: 1) Artan nitelikler; 2) Artan eleştirel farkındalık seviyeleri; 3) Artan eylemlilik ve 4) Artan söz hakkı ve katılım seviyeleri.

beceri geliştirme programlarının uygulaması ve tasarımına dahil edildiği en iyi uygulamalar hakkında bilinenler çok azdır. Ayrıca, beceri geliştirme bağlamında, kız çocukların güçlenmesine dair birleştirilmiş bir tanıma ve ölçütlere ihtiyaç vardır. Kız çocukların homojen bir nüfus olmadığı kabul edilerek, kız çocuk alt grupları için ve hangi bağlamlarda hangi yaklaşımların başarılı olduğunu belirlemek daha fazla kanıt gerektirmektedir.

FHI 360, UNICEF iş birliği ile bu kanıt ihtiyaçlarını karşılamak üzere, özellikle tasarım ve uygulamasında kız çocuk odaklı olanlara odaklanarak, kız çocukların güçlenmesine yönelik beceri geliştirme girişimlerinin uygulama ve değerlendirilmesine ilişkin kanıtlar üzerinde keşfedici bir inceleme yürütmüştür. İncelemenin bulguları, bu öğrenme gündeminin çerçevesine yön vermiştir.

GÜÇLENMENİN AÇIKLAYICI GÖSTERGELERİ AŞAĞIDAKİ GİBİDİR:

1. Programlarda kullanılan, kanıt incelemesi yoluyla tanımlanan artan niteliklere ilişkin açıklayıcı göstergeler şunları içerir: Beceriler, sosyal ağlar, finansal sermaye, benlik saygısı ve özgüvende artış (Decker, 2018; Scales, 2013).
2. Programlarda kullanılan, kanıt incelemesi yoluyla tanımlanan artan eleştirel farkındalığa ilişkin açıklayıcı göstergeler şunları içerir: Kız çocukların kendi hakları konusunda farkındalıkları, evliliğe hayır diyebilmelerini sağlayan bilgileri (ve özgüvenleri), kendi ülkelerindeki önemli sorunlar hakkında farkındalıkları ve tutkularında artış (Amin, 2018; Echavez, 2014; CEDPA, 2001).

3. Programlarda kullanılan, kanıt incelemesi yoluyla tanımlanan artan eylemliliğe ilişkin açıklayıcı göstergeler şunları içerir: Kız çocukların topluluk içindeki hareketliliği ve beden kontrolü üzerindeki değişiklikler (Bandiera, 2018; Sambodhi Research Communications, 2014; Austrian vd., 2013; CEDPA, 2001).

4. Hindistan'da yürütülen Deepshikha projesinin değerlendirmesinde, programın kız çocukların yerel siyasete katılımı üzerindeki etkisi incelense de artan söz hakkı/katılıma ilişkin az sayıda açıklayıcı gösterge belirlenmiştir. (Sambodhi Research Communications, 2014).

2. KIZ ÇOCUKLARIN BECERİLERİNİN, KIZ ÇOCUK ODAKLI PROGRAM TASARIMI İLE GELİŞTİRİLMESİ: KIZ ÇOCUK ODAKLI BECERİ GELİŞİMİNİN TEMEL UNSURLARI NASIL UYGULANMALI?

Aşağıdaki tablo, beceri geliştirmeye kız çocuk odaklı yaklaşımın temel unsurlarının nasıl uygulanacağına ilişkin tavsiyeleri özetlemektedir. Tabloda ayrıca, mevcut programlara dahil edilebilecek açıklayıcı müdahaleler, programların temel unsurlarla uyumunu değerlendirmeye yönelik sorular ve programları, kız çocuk odaklı bir yaklaşıma giden yolda izlemek üzere kullanılacak açıklayıcı izleme göstergeleri yer almaktadır. Bu tavsiyelerin kanıt temeli hakkında daha fazla bilgi Ek 1’de; tavsiyelerin uygulanmasını desteklemeye yönelik uygulama araçları ve kaynaklar Ek 2’de bulunabilir.

KIZ ÇOCUKLARIN ANLAMLI KATILIMI

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
<p>Programların doğru kız çocuklara doğru fırsatlarla ulaşmasını sağlamak üzere program katılımcılarının tanımlanması, belirlenmesi ve dahil edilmesi süreçlerinde kanıt temelli ve amaca yönelik yaklaşımların benimsenmesi</p> <p>Kız çocukların, program tasarımı, uygulaması ve izleme, değerlendirme ve öğrenme (İDO) süreçlerine anlamlı katılımının sağlanması</p>	<p>Etiyopya’da yürütülen Biruh Tesfah (Parlak Gelecek) programı, topluluk dahilindeki evlere ziyaretler gerçekleştirerek ve doğrudan işverenleriyle görüşerek ev işleri yapan kız çocuklar ve göçmen işçilerin programa katılımını sağlamıştır (Erulkar, 2013).</p> <p>Birleşik Arap Emirlikleri’nde STEM alanında yürütülen bir program, iyi ölçüde finanse edilmiş eğitim konusunda pek fazla seçeneğe sahip olmayan ve başka ülkelerden gelmiş düşük gelirli ailelerin kız çocuklarına ulaşmıştır. Kız çocuklar ve ailelerinin programa katılımı için kaynakları daha az olan okullarla temasa geçilmiştir. (Khan, 2017).</p>	<ul style="list-style-type: none">• Topluluktaki tüm kız çocuklar hakkında bilgi toplayın; program faaliyetlerinin nüfusun hangi kesimlerine en iyi şekilde hizmet edeceğini belirleyin ve uygun katılım stratejileri geliştirmek amacıyla kanıt temelli haritalama araçlarını kullanarak kız çocuklarla birlikte katılımcı haritalama faaliyetleri yürütün.	<ul style="list-style-type: none">• Programınız, faaliyetlerin hangi kız çocuk nüfusunu hedeflediğini ve onlara ulaşabilecek en iyi yaklaşımları belirleme sürecine kız çocukları da dahil ediyor mu?• Programınızın, en kırılgan koşullarda yaşayan kız çocukların katılımını sağlayacak mevcut ve özel bir stratejisi var mı?• Kız çocuklar hâlihazırda programınızın tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesine nasıl dahil oluyor?	<ul style="list-style-type: none">• Kız çocuklarla iş birliği içinde yürütülen haritalama faaliyetlerinin sayısı• Bir veya daha fazla kırılganlık kategorisi kapsamındaki program katılımcılarının yüzdesi• Kız çocuklar tarafından tasarlanan veya başlatılan müdahale ya da faaliyetlerin sayısı (Coalition for Adolescent Girls, 2015)

KIZ ÇOCUKLARIN ANLAMLI KATILIMI

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Teknolojiye Feminist Yaklaşım (FAT) program konuları (STEM, teknolojiye erişim, feminist hakları) sabittir, ancak belirlenmiş bir müfredat yoktur.</p> <p>Kız çocuklar, konular dahilinde öğrenmek ve keşfetmek istediklerine karar verirler.</p> <p>Ayrıca, ergenlerin ve genç kadınların ekiple birlikte çalışabilecekleri ve düzenli operasyonların yanı sıra programa yönelik uzun vadeli stratejik planlamada (FAT, t.y.) kararlarını ifade edebilecekleri ücretli stajların da dahil olduğu bir liderlik girişimi de söz konusudur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Engeli bulunan kız çocuklar ve mentorların programlara katılımı ve güvenli alanların erişilebilir olmasını sağlamak üzere engellilik alanında faaliyet gösteren kuruluşlarla ortaklıklar kurun. Hane içinde ya da toplulukta kız çocukların hareketliliğini kimin belirlediğini tespit edin ve görünürlüğü genellikle daha az olan kız çocukları belirlemek ve sürece katmak için onlarla birlikte çalışın. Kız çocukların ihtiyaçlarını anlamak üzere ayrıştırılmış mevcut verileri kullanın. Benzersiz ihtiyaçları ve dezavantajlarının yanı sıra özel ilgi alanları ve beceri geliştirme hedeflerini belirlemek amacıyla kız çocuklarla istişareler yürütün. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) 	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukların katılım süreçlerine özel olarak belirlenmiş, sürdürülebilir bütçelerin mevcudiyeti (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Katkılarının değerli olduğuna inanan kız çocukların yüzdesi (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Uygun beceri içeriğini belirlemek üzere kız çocuklarla yürütülen istişare etkinliklerinin sayısı "Hangi program faaliyetlerini gerçekleştireceklerine ve bunları nasıl gerçekleştireceklerine" karar verme fırsatlarına sahip olduğunu bildiren program katılımcılarının yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUKLARIN ANLAMLI KATILIMI

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Worldreader'ın Anasoma projesi, toplumsal cinsiyetler arası dijital ayrımı ele almayı ve dijital feminist edebiyat kitaplıklarına erişim yoluyla kadınların ve kız çocukların güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Worldreader, program içeriğinin ve sunum yaklaşımının hedef kitleye uygunluğunu sağlamak için mevcut ve potansiyel mobil okurlarla yapılan görüşmeler yoluyla bir dizi kullanıcı profili oluşturmuştur. Bu faaliyet, proje bağlamında Kenya'daki farklı yaş, eğitim ve gelir gruplarından kadınlar ve kız çocuklar için dijital okuryazarlığın önündeki engellerin ve kolaylaştırıcıların anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Worldreader ekibi, faaliyetleri kadınların ve kız çocukların ihtiyaçlarına uyarlamak amacıyla kullanıcı deneyimini (UX) kullanmaktadır. (Worldreader, 2017).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Programın kız çocukların ihtiyaçlarını karşıladığından ve haklarına saygı gösterdiğinden emin olmak için program uygulaması boyunca takip amaçlı istişareler düzenleyin. • İzleme ve değerlendirme süreçlerinde veri toplama, yorumlama ve analize katkı sağlama konusunda kız çocukları destekleyerek araştırma sürecinin merkezine yerleştirin. • Kız çocukların program döngüsü boyunca katılımını sağlamak için güçlü uygulamaları takip edin1 (Zarar vermeme, kız çocukların stratejik olarak tespit ve dahil edilmesi, kız çocukların ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması ve katkılarına değer verilmesi.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? • Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? • Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) • Programınız dijital beceriler sunuyor mu? • Programınız STEM eğitimi sunuyor mu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Program içeriği, sunumu ve süreç ortası ve bitişinde gerçekleştirilen izleme ve raporlamadaki diğer hususlar hakkında geri bildirim almak için istişare yürütülen kız çocukların sayısı • Bilgisayar bilimi kurslarına kayıtlı kız çocukların yüzdesi (Technovation, t.y.) • Dijital programlama konusunda kendine güveni artan kız çocuğu sayısı (Technovation, t.y.) • Dijital beceriler kursuna katılıp dijital güvenlik ve çevrimiçi olası riskler hakkında bilgi sahibi olan kız çocukların yüzdesi • Bir kariyer ortamında kendilerinden beklenenler konusunda anlayış geliştiren kız çocukların yüzdesi (Ng'ang'a, 2019)

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
<p>Tüm kız çocuklara dijital beceriler ve STEM yetkinliklerinin kazandırılması</p> <p>Eğitim düzeyi, yerel iş ortamı ve hizmetlere yönelik talebe uygun olduğunda, kız çocuklara işe özgü becerilerin de kazandırılması</p> <p>Okul dışı kalmış en dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocukların temel becerilerinin geliştirilmesi</p> <p>Kız çocuklara aktarılabilir beceriler ve uygulamaya yönelik ek bilgiler sağlanması</p>	<p>Technovation Girls, 100'den fazla ülkede yürütülen küresel bir programdır. 10-18 yaş arası katılımcılar, topluluklarındaki toplumsal sorunları tespit eder, bir ekip kurar ve bu sorunların üstesinden gelmek amacıyla dijital çözümler geliştirmek üzere birlikte çalışır. Programın internet sitesi, kız çocukların, mentorların ve ebeveynlerin internet gizliliği, çevrimiçi ilişkiler ve çevrimiçi bilgi paylaşımının toplumsal cinsiyetle dair yönlerini anlamak amacıyla üzerinde birlikte çalışabilecekleri ders planlarını içeren İnternet Güvenliği Eğitimi sunmaktadır. Technovation Öğrenci Elçileri, programın bir parçası olan ve deneyimlerini diğer kız çocuklarla paylaşmak isteyen genç kadınlardan oluşmaktadır (Technovation, t.y.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Edindikleri becerileri günlük yaşamlarında uygulayabilmeleri için program dışında kız çocukların nerede ve ne tür teknolojileri kullanabilecekleri üzerine düşünün. Teknolojiye erişim sınırlı olduğunda, program merkezleri aracılığıyla erişim sağlayın. Her zaman dijital okuryazarlığı ve dijital güvenliği de kapsama dahil edin. Proje temelli bir öğrenme yaklaşımı kullanın. 	<ul style="list-style-type: none"> Dijital beceriler ve STEM yeterlilikleri, kız çocukların günlük yaşamlarında kullanabilecekleri teknolojilerle uyumlu mu? Dijital beceri içeriği, dijital okuryazarlık ve dijital güvenliği içeriyor mu? İşe özgü beceriler, programın hedef nüfusu için uygun mu? Feminist ilkeler ve işgücü piyasası ile uyumlu mu? Sunulan beceri türleri, istihdama ilişkin geleneksel toplumsal cinsiyet normlarına meydan okuyor ve toplumsal cinsiyet eşitliğini destekliyor mu? 	<ul style="list-style-type: none"> Hâlihazırda girişimcilik faaliyetlerinde yer alan kız çocukların yüzdesi (Ng'ang'a, 2019) Özgüvenlerini ve kurs sırasında öğrendikleri becerileri (örn. kişisel bütçeleme ve tasarruf) sergileyen kız çocukların yüzdesi Kendi hakları konusunda farkındalığı olan kız çocukların yüzdesi (Echavez, 2014) 13 matematik sorusundan 8'inden fazlasını doğru yanıtlayan kız çocukların yüzdesi (Amin, 2016, 2018) Her beceri modülünü alan kız çocukların yüzdesi (Echavez, 2014) Kendini değersiz hissettiğini bildiren kız çocukların yüzdesi (Austrian, 2013)

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Asante Afrika Vakfı tarafından geliştirilen ve uygulanan Kız Çocukların Öncülüğündeki Gençlik Liderliği ve Girişimcilik Programı, Kenya ve Tanzanya'da kırsal kesimde yaşayan 15-21 yaş arası gençler için kişisel gelişim, işe hazır olma, girişimcilik ve finansal farkındalık konularına odaklanmaktadır. Programın üç aşaması vardır: İlk olarak, okul dahilinde, kız çocukların öncülüğünde, hem kız hem de oğlan çocukların yer aldığı kulübün üyeleri, 12-15 aylık program modüllerini seçerler.</p>	<ul style="list-style-type: none">İşe özgü beceriler yerel bağlamda geleneksel toplumsal cinsiyet rolleriyle uyumlu olmadığına, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ele almak için bu becerilerin yanı sıra uygun aktarılabilir becerilere dair içerik de sunun.İşe özgü beceri müfredatını yerel bağlama uyarlayın, ancak yerel bağlamda toplumsal cinsiyete özgü işlerle ilgili fırsatları sınırlamayın.Kız çocukların topluluktaki hareketliliğiyle ilişkili iş becerilerini göz önünde bulundurunKız çocukların sahip olmak istedikleri işe özgü becerileri seçmeleri için fırsatlar yaratın.	<ul style="list-style-type: none">Programınız örgün eğitimleri kesintiye uğramış kız çocuklara ulaşıyor mu?Öyle ise, program temel becerileri sunuyor mu?Programınız aktarılabilir beceriler sunuyor mu?İçerik; iletişim, dayanıklılık, öz-yönetim, müzakere, liderlik, toplumsal cinsiyet ve güç ile girişimciliği kapsıyor mu?İçeriğin niteliğini gözden geçirmeyi sağlayacak hangi özellikler mevcuttur?	<ul style="list-style-type: none">Kendilerini yaşlıları kadar zeki olarak gören kız çocukların yüzdesi (Austrian, 2013)Hakları ve alabilecekleri sağlık, eğitim hizmetleri ile psikososyal hizmetler hakkında bilgi sahibi olan kız çocukların yüzdesi

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Ardından, iş planlaması, finansal modelleme, insan odaklı tasarım ve fikir oluşturma gibi girişimciliğin temel unsurları tartışılır. Bu konular, ulusal düzeyde atölye çalışmalarını ve geniş kapsamlı işe hazırlık eğitimini içeren ikinci aşamaya taşınır. Üçüncü olarak katılımcılar, bir haftalık Ticari Rekabet İnkübatörü'ne katılırlar. Bu aşamalarda öğrenciler, beceri sahibi girişimcilere ve danışmanlara erişebilir durumdadır (Ng'ang'a, 2017). Program değerlendirmeleri ve gözden geçirmeler, kız çocukların daha iyi hale gelen akademik performansındaki olumlu eğilimleri ve liderlik niteliklerini ortaya koymuştur (Ng'ang'a, 2019).</p>	<ul style="list-style-type: none">• Okuryazarlık ve aritmetik becerileri üzerine müfredata dayalı oturumlar düzenleyin.• Hâlihazırda becerilere sahip olsalar bile kız çocukların okuryazarlığını ve aritmetik becerilerini artıracak şekilde temel beceriler konusunda "güçlendirici" materyaller sunun.• Kız çocukların hâlihazırda sahip oldukları temel becerileri bu amaca özel derslerle güçlendirin.		

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Afganistan'da bulunan Bangladeş Kırsal Kalkınma Komitesi (BRAC), Kız Çocukların Eğitimi Projesi kapsamında eğitimlerine devam edemeyen 15-20 yaş arası kız çocuklara yönelik okuma merkezleri oluşturmuştur. Okuma merkezleri, ev temelli kırsal kütüphane ilkelerinden esinlenmiştir. Bu merkezler, kız çocuklar için güvenli alanlar olarak tasarlanmıştır. Eğitim haklarının yanı sıra aritmetik ve okuryazarlık becerileri, kız çocukların program dahilinde seçebileceği dört modülden biri olan eğitim amaçlı öğretim modülüne dahil edilmiştir. Modüller, genellikle daha önce BRAC dahilinde öğretmenlik yapmış olan kolaylaştırıcılar tarafından öğretilmektedir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aktarılabılır becerilerin asgari bileşenler olarak iletişim, dayanıklılık, öz-yönetim, müzakere ve liderliği içerdiğinden emin olun (UNICEF, 2019; Amin, 2018; Bandiera, 2020; Decker, 2018; Sambodhi Research and Communications, 2014). Girişimcilik, toplumsal cinsiyet ve güç hakkında ek içerik sunun. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) 	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukların katılım süreçlerine özel olarak belirlenmiş, sürdürülebilir bütçelerin mevcudiyeti (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Katkılarının değerli olduğuna inanan kız çocukların yüzdesi (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Uygun beceri içeriğini belirlemek üzere kız çocuklarla yürütülen istişare etkinliklerinin sayısı "Hangi program faaliyetlerini gerçekleştireceklerine ve bunları nasıl gerçekleştireceklerine" karar verme fırsatlarına sahip olduğunu bildiren program katılımcılarının yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Program katılımcıları, yaşam becerileri eğitiminin sağlık, okuryazarlık becerileri ve haklarla ilgili farkındalık konusunda daha fazla bilgi edinmede faydalı olduğunu bildirmiştir. Programa genel katılımın, sosyal ilişkiler ve aile ve topluluk üyelerinden görülen saygı üzerinde olumlu bir etkisi olmuştur. Katılımcıların çoğu, geçim kaynakları eğitiminin kendilerine yeni beceriler kazandırdığını veya mevcut becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Katılımcıların üçte birinden fazlası, hane geliri ve harcamaları konusunda daha fazla söz sahibi olabildiğini bildirmiştir (Echavez, 2014).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Engeli bulunan kız çocuklar ve mentorların programlara katılımı ve güvenli alanların erişilebilir olmasını sağlamak üzere engellilik alanında faaliyet gösteren kuruluşlarla ortaklıklar kurun. Hane içinde ya da toplulukta kız çocukların hareketliliğini kimin belirlediğini tespit edin ve görünürlüğü genellikle daha az olan kız çocukları belirlemek ve sürece katmak için onlarla birlikte çalışın. Kız çocukların ihtiyaçlarını anlamak üzere ayrıştırılmış mevcut verileri kullanın. Benzersiz ihtiyaçları ve dezavantajlarının yanı sıra özel ilgi alanları ve beceri geliştirme hedeflerini belirlemek amacıyla kız çocuklarla istişareler yürütün. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) 	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukların katılım süreçlerine özel olarak belirlenmiş, sürdürülebilir bütçelerin mevcudiyeti (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Katkılarının değerli olduğuna inanan kız çocukların yüzdesi (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Uygun beceri içeriğini belirlemek üzere kız çocuklarla yürütülen istişare etkinliklerinin sayısı "Hangi program faaliyetlerini gerçekleştireceklerine ve bunları nasıl gerçekleştireceklerine" karar verme fırsatlarına sahip olduğunu bildiren program katılımcılarının yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Dezavantajlı Koşullarda Yaşayan Ergen Kız Çocuklar için Güvenli ve Akıllı Tasarruf Ürünleri projesi, Kenya ve Uganda’da Nüfus Konseyi ve MicroSave tarafından yürütülmüştür. Proje kapsamında, kız çocuklara güvenilir kurumlarda bireysel tasarruf hesabı açma imkânının yanı sıra sağlık konulu haftalık toplantılar düzenlenmekte; 10-14 ve 15-19 yaşlara göre ayrılmış 15-25 kız çocuğu ile güvenli bir alanda ve bir kadın mentor eşliğinde finans eğitimi verilmektedir. Ayrıca hedef belirleme ve tasarruf planları üzerine çalışmaların yapıldığı 16 oturumluk bir finansal eğitim müfredatı da vardır. Program süresince keyifli zaman geçirilmiş ve ebeveynlerle bir araya gelinmiştir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Engeli bulunan kız çocuklar ve mentorların programlara katılımı ve güvenli alanların erişilebilir olmasını sağlamak üzere engellilik alanında faaliyet gösteren kuruluşlarla ortaklıklar kurun. Hane içinde ya da toplulukta kız çocukların hareketliliğini kimin belirlediğini tespit edin ve görünürlüğü genellikle daha az olan kız çocukları belirlemek ve sürece katmak için onlarla birlikte çalışın. Kız çocukların ihtiyaçlarını anlamak üzere ayrıştırılmış mevcut verileri kullanın. Benzersiz ihtiyaçları ve dezavantajlarının yanı sıra özel ilgi alanları ve beceri geliştirme hedeflerini belirlemek amacıyla kız çocuklarla istişareler yürütün. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) 	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukların katılım süreçlerine özel olarak belirlenmiş, sürdürülebilir bütçelerin mevcudiyeti (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Katkılarının değerli olduğuna inanan kız çocukların yüzdesi (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Uygun beceri içeriğini belirlemek üzere kız çocuklarla yürütülen istişare etkinliklerinin sayısı “Hangi program faaliyetlerini gerçekleştireceklerine ve bunları nasıl gerçekleştireceklerine” karar verme fırsatlarına sahip olduğunu bildiren program katılımcılarının yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Kız çocuklara, her yaş grubuna göre hazırlanan tasarruf ve gelecek planları, kişilik özellikleri, müzakere ve çatışma çözümü konularını içeren çalışma kitapları temin edilmiştir. Program, kız çocuklardan oluşan bir karşılaştırma grubu ile hem nicel hem de nitel olarak değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre program katılımcılarının sosyal ağları ve sosyal ilişkileri genişlemiş, öz-saygıları yükselmiş, topluluk içindeki hareketlilikleri ve tasarrufları artmıştır (Austrian, 2013).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Engeli bulunan kız çocuklar ve mentorların programlara katılımı ve güvenli alanların erişilebilir olmasını sağlamak üzere engellilik alanında faaliyet gösteren kuruluşlarla ortaklıklar kurun. Hane içinde ya da toplulukta kız çocukların hareketliliğini kimin belirlediğini tespit edin ve görünürlüğü genellikle daha az olan kız çocukları belirlemek ve sürece katmak için onlarla birlikte çalışın. Kız çocukların ihtiyaçlarını anlamak üzere ayrıştırılmış mevcut verileri kullanın. Benzersiz ihtiyaçları ve dezavantajlarının yanı sıra özel ilgi alanları ve beceri geliştirme hedeflerini belirlemek amacıyla kız çocuklarla istişareler yürütün. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınızın, dört beceri kategorisindeki (dijital beceriler, yaşam becerileri, temel beceriler ve işe özgü beceriler) belli başlı becerileri belirleme sürecine kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Neyin işe yarayıp yaramadığı ile programların süreç içinde nasıl düzenleneceğini belirlemeye kız çocuklar nasıl dahil oluyor? Kız çocuklar, programın uygulanması hakkında nasıl geri bildirim verebiliyor (örneğin, çevrimiçi geri bildirim araçları erişilebilir mi?) 	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukların katılım süreçlerine özel olarak belirlenmiş, sürdürülebilir bütçelerin mevcudiyeti (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Katkılarının değerli olduğuna inanan kız çocukların yüzdesi (Coalition for Adolescent Girls, 2015) Uygun beceri içeriğini belirlemek üzere kız çocuklarla yürütülen istişare etkinliklerinin sayısı "Hangi program faaliyetlerini gerçekleştireceklerine ve bunları nasıl gerçekleştireceklerine" karar verme fırsatlarına sahip olduğunu bildiren program katılımcılarının yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
<p>Tüm kız çocuklar için kapsayıcı nitelikte güvenli bir alan tesis edilmesi</p> <p>Kız çocukların liderlik gelişiminin desteklenmesi</p> <p>Toplumsal değişim yaratmak için becerileri uygulama fırsatlarının sunulması</p> <p>Kız çocukların mentorlara ve rol modellere erişiminin sağlanması</p> <p>Gerçek dünya öğrenme fırsatlarına ve stajlara erişim sağlanması</p> <p>Program tasarım ve uygulama sürecine topluluğun da dahil edilmesi ve kız çocukların becerilerini geliştirme ve güçlenme konusundaki farkındalığının artırılması ve desteklenmesi</p>	<p>Etiyopya'da yürütülen Biruh Tesfa programı, rampalar inşa ederek ve koltuk değneği, tekerlekli sandalye sağlayarak ve/veya otuurlara gidip gelirken kendilerine eşlik ederek engeli bulunan kız çocuklar için güvenli bir alan oluşturmaya odaklanmıştır. (Erulkar, 2011).</p> <p>ABD'de yürütülen Digital Youth Divas programı, hem yüz yüze hem de özel, çevrimiçi bir platform aracılığıyla işleyen güvenli bir alan yaratmak amacıyla program faaliyetlerinin başlangıcında saygılı geri bildirimler ve etkileşimler için beklentileri kız çocuklarla birlikte belirlemektedir (Pinkard, 2019; Erete, 2016).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Program faaliyetlerinin yürütüldüğü (dijital veya fiziksel) konumun hem fiziksel hem de duygusal açıdan güvenli olmasını sağlamak için kız çocuklarla güvenlik taraması faaliyetleri gerçekleştirin: Topluluklarını haritalamak ve güvenli olan ve güvenli olmayan yerleri belirlemek üzere kız çocuklarla birlikte çalışın. Konumun yanı sıra konuma gidiş gelişin de tüm katılımcılar için güvenli olması önemlidir. Zaman kullanım kalıpları hakkında kız çocuklarla istişare yürütün ve onların gerçekliğine uyan bir buluşma zamanı belirleyin. Bu kalıpların mevsimsel olarak nasıl değişebileceğini göz önünde bulundurun. Program faaliyetleri için güvenli konumları belirlemek üzere topluluk üyeleriyle birlikte çalışın. 	<ul style="list-style-type: none"> Program faaliyetleri hâlihazırda kız çocukların güvenle erişebileceği ve öğrenimleri için rahat bir özel alan sunan fiziki veya dijital bir alanda ve zamanda yapılıyor mu? Program, katılımcılar arasında ve katılımcılar ile program personeli arasında güven tesis edip bunu sağlamlaştırmak için özel olarak tasarlanmış faaliyetler uyguluyor mu? Programa ilişkin sosyal koruma politikaları ve prosedürleri mevcut mu? Alanın engeli bulunanlar da dahil olmak üzere tüm kız çocuklar için erişilebilir olmasını sağlayacak adımlar atıldı mı? Mentor olarak görevlendirilenler, Zarar Vermeme ilkeleri konusunda duyarlı hale getirildi mi? 	<ul style="list-style-type: none"> Güvenlik konusunda kız çocuklarla yürütülen istişarelerin sayısı Belirlenen ve kullanılan güvenli alan konumlarının sayısı Fiziki çevrelerine dair güvenlik hissi gelişmiş olan kız çocukların yüzdesi (Hinson, 2016) Belirli sosyal faaliyetlere katılmasına izin verilen ergen kız çocukların yüzdesindeki değişim (Amin, 2016, 2018) Sorunlarını paylaşabilecekleri yakın bir arkadaşına erişimi olan kız çocukların yüzdesi Bu hizmetlerin sunulduğu gençlik grupları/kız çocuğu gruplarının buluşmasına kendi başlarına gidebilen kız çocukların yüzdesi (Austrian, 2013)

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>TEKEDU'nun Moldova'da yürüttüğü Girls Go IT programı, mezunlara, hâlihazırda programa dahil olan kız çocuklara mentorluk yapmaları için eğitim vermektedir. (TEKEDU, t.y.).</p> <p>Fas ve Uganda'daki Project Soar katılımcıları, seçilmiş kulüp liderleri olarak liderlik becerilerini hayata geçirmektedir (Project Soar, t.y.).</p> <p>Technovation programı aracılığıyla kız çocuklar, topluluklarındaki sosyal sorunları analiz ederek belirledikleri sorunları ele almak için mobil uygulama tabanlı bir çözüm tasarlamaktadır (Technovation, t.y.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Güvenilir bir ortam yaratın. • Toplantılar için temel kuralları iş birliği içinde belirlemeleri konusunda kız çocukları destekleyin • Program kapsamında geçirilen zamanı, ilişkiler kurulmasına olanak tanıyan eğlenceli sosyal faaliyetlere ve grup temelli mentorluk tartışmalarına ayırın. • Oyunlara ve öğrenme ekipmanlarına erişim sağlayın. • Programa ilişkin sosyal koruma politikaları ve prosedürleri oluşturun. • Güvenli alanların engeli bulunanlar da dahil olmak üzere tüm kız çocuklar için erişilebilir olduğundan emin olun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liderlik becerilerini geliştirmeleri ve kullanmaları için kız çocuklara hangi fırsatlar tanınıyor? • Kız çocuklar, programınız kapsamında hâlihazırda hangi liderlik rollerini üstleniyor? • Programınız, katılımcılara, topluluklarında kendilerini etkileyen sosyal sorunları ele almak üzere öğrendikleri becerileri hayata geçirme fırsatları sunuyor mu? • Programınız mentorları ve rol modelleri nasıl seçiyor? Bu kişileri uygun şekilde hazırlıyor musunuz? • Programınız, kız çocuklar ile özellikle STEM alanında kariyer sahibi olan mentorlar ve diğer yetişkin kadın rol modelleri nasıl bir araya getiriyor? 	<ul style="list-style-type: none"> • [Açıkça tanımlanmış proje liderliği rolüne, akran mentorlar, danışma kurulu üyesi vb. olarak] dahil olan kız çocukların yüzdesi (Hinson, 2016) • Programın kendilerini lider olmaya hazırladığını bildiren kız çocukların yüzdesi (Girl Scouts, 2017) • Kız çocuklar tarafından geliştirilen ve toplumsal değişim yaratmayı amaçlayan topluluk temelli girişimlerin sayısı • Topluluklarında değişim yaratma konusunda kendilerini güçlenmiş hissettiklerini bildiren kız çocukların yüzdesi (Girl Scouts, 2017) • Kariyer rehberliği ve desteği alan kız çocukların sayısı (UNICEF, 2015)

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Pakistan'da yürütülen ve iklim adaletine odaklanan SHINE projesi, kız çocukları ağaç dikme, bakım ve çöpleri ortadan kaldırma yoluyla çevrelerinin koruyucusu olmaya teşvik etmektedir (The World with MNR, t.y.).</p> <p>Hindistan'da yürütülen Teknolojiye Feminist Yaklaşım projesine dahil olan kız çocuklar, topluluk içindeki bir sorunu ortaya koyan, yapıcılık ve yönetmenliğini kendilerinin üstlendiği kısa filmler ile topluluğa yönelik film gösterimleri düzenlemiş ve ardından kız çocukların kolaylaştırıcılığında bir tartışma gerçekleştirilmiştir (FAT, t.y.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kız çocukları akran eğitimciler ve akran mentorlar olarak sürece dahil edin (FAT, t.y.; Ivey, 2011; White, 2015). Program mezunlarının program uygulamasında artan düzeyde sorumluluk üstlenmek üzere eğitim aldıkları kademeli bir liderlik yaklaşımı uygulayın. Gençlik danışma kurulları tesis edip kız çocukların program yönetim kurulu üyesi olmasını sağlayarak program liderliği ve organizasyonel liderlik düzeylerine onları da dahil edin. Kız çocukları topluluklarındaki sosyal sorunları belirleme ve bunları ele almak için stratejiler ve çözümler geliştirme süreçlerine dahil edin. 	<ul style="list-style-type: none"> Programınız gerçek dünya öğrenme fırsatlarına ve staj imkânlarına nasıl bir erişim sağlıyor? Programınız, stajdan sonra belirli sayıda kız çocuğu işe almak üzere işverenlerle anlaşmalar yaptı mı? Programınız proje faaliyetleri hakkındaki bilgileri topluluk üleriyle nasıl paylaşıyor? Topluluk üyeleri faaliyetlerin uygulanmasına nasıl dahil oluyor? Programınız topluluğu duyarlı hale getirmek için hangi etkinlikleri yapıyor? 	<ul style="list-style-type: none"> Programın sonunda bir mentordan aldığı desteğin arttığını bildiren kız çocukların yüzdesi (Hinson, 2016) En az bir yetişkinin kendilerini değerli hissettirdiğini bildiren kız çocukların yüzdesi (Girl Scouts, 2017) Mentorların kendilerine ilham verdiğini bildiren kız çocukların yüzdesi Yapılandırılmış işbaşı eğitim ve işe yerleştirme programlarına katılan kız çocukların sayısı (UNICEF, 2015) En az bir yetişkinin, gelecekteki kariyerleri hakkında düşüncelerine yardımcı olduğunu bildiren kız çocukların yüzdesi (Girl Scouts, 2017)

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Güney Afrika'da 15-18 yaş arası kız çocuklara yönelik The Techno Girl ve Ruanda'daki Career Girls programları, kız çocukları hem mentorlar hem de rol modeller ile buluşturmuştur. Techno Girl, imkânları kısıtlı ve kentsel topluluklardan katılımcılar için işbaşı eğitimi fırsatlarının yanı sıra kadın mentorlarla bir araya gelme olanağı da sağlamaktadır (UNICEF, 2015).</p> <p>Career Girls ise kız çocukları hem Starlight Africa kurucu ortakları aracılığıyla birebir mentorlukla hem de Career Girls internet sitesi üzerinden STEM alanında kariyer yapmış olan Afrikalı kadınların videoları ile sanal olarak rol modellerle buluşturmaktadır (Career Girls, 2019).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kız çocukları, toplum içindeki kimlikleri ve konumları, toplumdaki güç işlevleri ve adaletsizlik üzerine derinlemesine düşünmeye sevk ederek, kendi topluluklarında, ülkelerinde ve küresel olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve hak temelli meseleler hakkındaki farkındalıklarını artırın. • Ele almak istedikleri temel sorunları belirlemek üzere kız çocuklarla birlikte çalışın. • Kız çocukların, geliştirdikleri beceriler kapsamında, program liderlerinin rehberliğinde kendi çözümlerini ve savunuculuk projelerini geliştirmelerine yardımcı olun. • Kız çocukların düşüncelerini ve çözümlerini topluluk üyeleriyle paylaşmalarına yönelik güvenli fırsatlar yaratın. 		<ul style="list-style-type: none"> • Kadınlar için STEM alanında kariyerlerin uygunluğuna ilişkin algılarında değişiklik olduğunu bildiren kız çocukların yüzdesi ("mühendisliği ne kadar kadınlardan çok erkekler için daha iyi bir meslek olarak görüyorlar?" (Girl Scouts, 2017) • Gelecekte umutlu olmadığını bildiren kız çocukların yüzdesi (Austrian, 2013) • Topluluğu duyarlı hale getirmeye yönelik etkinliklerin düzenlenmesine/ kolaylaştırılmasına katılan kız çocukların yüzdesi (CEDPA, 2001) • Programa topluluk üyelerinin destek düzeyindeki değişiklikler

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Bir dizi program, kız çocuklara staj ve işe yerleştirme fırsatları sunmuştur. TEKEDU'nun Moldova'da yürüttüğü Girls Go IT programı, yoğun atölye çalışmaları ve eğitim kamplarının ardından kız çocukları önde gelen teknoloji şirketlerinde staj fırsatlarıyla buluşturmaktadır. Program büyümeye devam ettikçe, diğer program katılımcılarına STEM alanında mentorluk yapan kız çocukların sayısı da artmaktadır. (TEKEDU, t.y.).</p> <p>Girls Can Code, Afganistan'da 10-12'nci sınıflarda eğitim gören kız çocukların dijital becerilerini ve STEM'e olan ilgilerini artırmak amacıyla tasarlanmış bir programdır. Program kapsamında katılımcılara İngilizce, bilgisayar okuryazarlığı, kodlama ve web sayfası geliştirme konularında eğitim verilmektedir. Girls Can Code, eğitimlerini tamamlayan kız çocukları staj fırsatlarıyla buluşturmayı hedeflemektedir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kız çocukları kendi topluluklarından mentorları ve rol modelleri belirleme ve tavsiye etme, mentorlara ilişkin kriterler geliştirme, uygun mentorluk yaklaşımını belirleme sürecine dahil edin ve hatta kendilerini akran mentorlar olarak konumlandırmalarına imkân tanıyın. • Mentorların rol model olma, yetişkinliğe geçişte kız çocukları destekleme, hayatın zorluklarını aşmalarına yardımcı olma ve onları hizmetler ve fırsatlarla buluşturma becerilerini edinmeleri için sağlam bir mentor eğitimi uygulayın. • Rollerine ilişkin beklentilerin iyi anlaşılmasını sağlamak üzere yazılı mentorluk anlaşmaları oluşturun. 		<ul style="list-style-type: none"> • Kız çocuklar ve becerilerle ilgili topluluk tutumlarında ve toplumsal cinsiyet normlarında değişiklik (Amin, 2016, 2018)

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
	<p>Mısır'da Ishraq, Bangladeş'te BALIKA, Etiyopya'da Biruh Tesfa, Birleşik Arap Emirlikleri'nde bir STEM pilot programı ve ABD'de Innovate3, programları süresince topluluk katılımı ve farkındalığı öne çıkarmıştır. Programlar kapsamında topluluk temelli program oryantasyon toplantıları, ebeveynlere yönelik atölye çalışmaları düzenlemiştir. Ayrıca topluluklarında kız çocuklar üzerinde güç ve nüfuz sahibi kişilerin programın değerini anlamasını sağlamak üzere köy komiteleri oluşturulmuştur. Topluluk buluşmalarına genellikle mentorlar öncülük etmekte ve ailelerle görüşmek için sık sık ev ziyaretleri gerçekleştirmektedirler.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Programınız için en iyi mentorluk yaklaşımını belirleyin: Grup temelli, bire bir veya çevrimiçi mentorluk; ya da yüz yüze ve çevrimiçi mentorluktan oluşan karma bir yaklaşım.• Katılımcıların birer mentor olacak şekilde "mezun olmalarını" destekleyen kademeli bir liderlik süreci oluşturun.• Mentorların programı desteklemeye ayırdıkları süre telafi edilmelidir.• Program boyunca çeşitli ihtiyaçlar ortaya çıktıkça kız çocukları hizmetlere yönlendirebilmeleri için mentorlar ile topluluk kaynakları arasında bağlantılar oluşturun.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Mentorlara ek olarak, kız çocukları STEM alanında çalışan diğer kadın rol modeller ile bağlantıya geçirin. Rol modeller ders verebilir, eğitim atölyeleri düzenleyebilir veya kariyer konulu panellerde yer alabilirler.• Yapmak istedikleri staj türleri ve öğrenme fırsatları hakkında kız çocuklarla istişare yürütün.• Kız çocukların staj ve işbaşında eğitim gibi gerçek dünya öğrenme fırsatlarına erişimi ve STEM alanında faaliyet gösteren işyerlerine saha ziyaretleri düzenlemek için özel sektörle ortaklık kurun.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Ağ oluşturmaya devam etmeleri, işyerinde güvenli bir ortamda bulunmalarını desteklemeleri ve sahip oldukları rollerde eleştirel düşünmeyi teşvik etmeleri için staj programlarına katılan kız çocuklar için mentorluk, öğrenme ve destek çevreleri konusundaki fırsatları değerlendirin.• Kilit paydaşları ve topluluk gruplarını belirleyerek program faaliyetleri hakkında bilgi verin ve mümkünse onları da sürece dahil edin.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Kız çocukların fırsatlara ve temsile erişimleri konusunda genellikle aileler ve topluluklar söz sahibidir. Dolayısıyla programlar, toplumsal duyarlılığın, toplumsal cinsiyet normlarını ve toplulukta kız çocukların rollerine ilişkin algıları dönüştürmeye nasıl yardımcı olabileceğini, program faaliyetlerine katılımları için destek oluşturabileceğini ve sosyal ağlarını geliştirebileceğini değerlendirmelidir.• Program faaliyetleri ile ilgili farkındalığı artırmak ve ebeveynlerinden, velilerinden, arkadaşlarından, akranlarından ve diğer topluluk üyelerinden destek almaları için kız çocukları güvenli bir şekilde sürece dahil edin.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Temel mesajların ve hedef kitlenin yer aldığı bir topluluk ilişkileri planı oluşturun.• Belli bir projeniz için, program faaliyetlerini ve katılımcıları nasıl destekleyebileceklerini tartışmak üzere düzenli olarak toplanan bir topluluk eylem komitesi oluşturun. Kız çocukların komite toplantılarına aktif olarak katılmalarını sağlayın. Topluluk eylem komitesi üyeleri, programların gerçek dünyada öğrenme için güvenli buluşma alanları belirlemesine, programların rol modeller ve mentorlarla ilişkilendirilmesine, topluluklarda en dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocukların belirlenmesine ve diğer program hedeflerini desteklemesine yardımcı olabilir.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Kız çocukların fırsatlara ve temsile erişimleri konusunda genellikle aileler ve topluluklar söz sahibidir. Dolayısıyla programlar, toplumsal duyarlılığın, toplumsal cinsiyet normlarını ve toplulukta kız çocukların rollerine ilişkin algıları dönüştürmeye nasıl yardımcı olabileceğini, program faaliyetlerine katılımları için destek oluşturabileceğini ve sosyal ağlarını geliştirebileceğini değerlendirmelidir.• Program faaliyetleri ile ilgili farkındalığı artırmak ve ebeveynlerinden, velilerinden, arkadaşlarından, akranlarından ve diğer topluluk üyelerinden destek almaları için kız çocukları güvenli bir şekilde sürece dahil edin.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Temel mesajların ve hedef kitlenin yer aldığı bir topluluk ilişkileri planı oluşturun.• Belli bir projeniz için, program faaliyetlerini ve katılımcıları nasıl destekleyebileceklerini tartışmak üzere düzenli olarak toplanan bir topluluk eylem komitesi oluşturun. Kız çocukların komite toplantılarına aktif olarak katılmalarını sağlayın. Topluluk eylem komitesi üyeleri, programların gerçek dünyada öğrenme için güvenli buluşma alanları belirlemesine, programların rol modeller ve mentorlarla ilişkilendirilmesine, topluluklarda en dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocukların belirlenmesine ve diğer program hedeflerini desteklemesine yardımcı olabilir.		

KIZ ÇOCUĞU ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Faaliyet	Program Örneği/ Örnekleri	Açıklayıcı Müdahaleler	Program Değerlendirme Sorusu/Soruları	Açıklayıcı İzleme Göstergeleri
		<ul style="list-style-type: none">• Topluluğu ergen kız çocukların benzersiz ihtiyaçlarına duyarlı hale getirmek için topluluk diyalogları veya farkındalık etkinlikleri düzenleyin. Etkinliklerin organizasyonu ve mesajların oluşturulmasına kız çocukları da dahil edin.		

3. KIZ ÇOCUK ODAKLI BECERİ GELİŞTİRME PROGRAMLARINDA KANITLARA KATKIDA BULUNMAK: TEMEL ÖĞRENME TEMALARI

Öğrenme gündeminin bu bölümü, kız çocuk odaklı beceri geliştirme için öncelikli araştırma alanlarına (veya temalarına) ve açıklayıcı araştırma sorularına yer vermektedir. Kız çocuk odaklı beceri geliştirme programlarına ilişkin kanıtların incelenmesiyle elde edilen bulguları temel alan temalar ve sorular, hem kanıtlardaki mevcut boşlukları doldurmayı hem de yeni yeni gündeme gelen konular (mikro istihdam ve sosyal girişimcilik vb.) hakkında yeni bilgiler üretmeyi amaçlamaktadır. Ülke programları, uygulama araştırması çalışmaları, kullanıcı merkezli tasarım ve süreç değerlendirmeleri gibi kanıt oluşturma faaliyetleri yoluyla öğrenme gündemine katkıda bulunabilir.

TEMA 1: KIZ ÇOCUKLARI PROGRAM DÖNGÜSÜ BOYUNCA, ÖZELLİKLE TASARIM VE İZLEME-DEĞERLENDİRME-ÖĞRENME (İDÖ) AŞAMALARINDA SÜRECE DAHİL EDECEK EN İYİ UYGULAMALAR NELERDİR?

Kanıt incelemesi, çok az programın, başta İDÖ olmak üzere program döngüsü boyunca kız çocukları sürece dahil ettiğini ortaya koymuştur. Kanıt incelemesi esnasında kız çocukların güçlü, anlamlı katılımına olanak tanıyan birkaç programa yukarıdaki tabloda yer verilmiştir. Programlar, anlamlı katılım için çeşitli yaklaşımlar kullanabilir ve kız çocuk odaklı bu bileşen için kanıt temelinin güçlenmesine katkıda bulunabilir.

Açıklayıcı araştırma soruları:

1. Eğitim Kampları, Güvenli Alanlar ve İnovasyon Laboratuvarları gibi çeşitli

program uygulama modelleri, kız çocukların liderliği için ne gibi fırsatlar sunuyor?

2. Kırsal kesimlerde yaşayan kız çocukları beceri programlarının tasarımına/uygulamasına/İDÖ'ye dahil etmede hangi uygulamalar en işlevseldir?

3. Tasarımda kız çocuk odaklı yaklaşımın kullanılması halinde, marjinalleştirilmiş kız çocuklara yönelik bir dijital beceri ve STEM yetkinlikleri geliştirme programı nasıl olacaktır? Aşağıdaki özelliklere sahip kişilerin yaşantılarıyla en ilgili beceriler hangileridir?

- Kırsal kesimlerde yaşayan kız çocuklar.
- Ergen gebeler ve/veya ergen anneler.

4. Kız çocukların karşı karşıya olduğu sağlık sorunlarını (CSÜS ve ruh sağlığı gibi) veya eğitim engellerini (okulla ilişkili toplumsal cinsiyete dayalı şiddet gibi) ele alan, kız çocuk odaklı ve kız çocukların öncülük ettiği bir projenin uygulanmasından alınan derslerin belgelenmesine kız çocuklar nasıl dahil edilebilir?

TEMA 2: KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİLER VE KIZ ÇOCUKLARIN GÜÇLENMESİNE KATKILARI HAKKINDA ÖĞRENEBİLECEĞİMİZ DAHA NELER VAR?

Kanıt incelemesi, dijital ve aktarılabılır becerilerin tüm beceri düzeylerinde tüm kız çocuklar için gerekli olduğunu ortaya koymuştur. İşe özgü beceriler ve dijital beceriler, programların uygulandığı sosyal bağlama uyarlanmış bir yaklaşımın yanı sıra içeriği toplumsal cinsiyet açısından dönüştürücü hale getirmek için daha fazla çaba gerektirir.

Temel beceriler, son derece dezavantajlı koşullarda yaşayan ve eğitimleri kesintiye uğramış olan kız çocuklar için en önemli becerilerdir. Daha önceki duruma benzer şekilde, dijital becerilerin en dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocuk nüfus kesimleri için nasıl uyarlanacağına dair çok az kanıt tespit edilmiştir.

Açıklayıcı araştırma soruları:

1. Toplumsal cinsiyet açısından dönüştürücü yaklaşımları iş becerileri geliştirme programlarına entegre etmek nasıl bir etki yaratır?
2. Geleneksel olarak kadınların yer almadığı STEM sektörlerinde iş becerileri edindirmek amacıyla en dezavantajlı koşullarda yaşayan ve okul dışı kalmış ergen kız çocuklara yönelik bir beceri geliştirme programı, kız çocuklar ve toplulukları için uygulanabilir ve kabul edilebilir midir?
3. Örgün eğitimde en büyük engellerle karşılaşan kız çocukları dijital beceriler ve STEM yeterlilik programlarına dahil edecek en iyi stratejiler hangileridir?
 - Programlar hem dijital hem de temel becerileri nasıl ele alıyor?
 - Dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocukların kullanılabilir teknolojiye erişimleri ne düzeydedir?
 - Dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocukların beceri geliştirme programlarına devam etmelerini sağlayacak en iyi yaklaşımlar hangileridir?
4. Sosyal girişimcilik becerileri diğer becerileri nasıl tamamlar?

TEMA 3: ÇEŞİTLİ BECERİ GELİŞTİRME MODELLERİNDE KANIT TEMELLİ KIZ ÇOCUK ODAKLI BİLEŞENLERİN UYARLANMASI, ÖLÇEK BÜYÜTME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE İLİŞKİN OLASI YAKLAŞIMLAR NELERDİR?

Kanıt incelemesinde, topluluk üyelerini elverişli bir ortam yaratmaya teşvik eden bir dizi program tespit edilmiş olsa da, kız çocuklara yönelik beceri geliştirme programları için ölçek büyütme ve sürdürülebilirliğe yönelik az sayıda başarılı yaklaşım örneği ortaya çıkmıştır. Ölçek büyütme ve sürdürülebilirlik, UNICEF'in görev alanının temel taşıdır. Dolayısıyla UNICEF'in dünyanın dört bir yanındaki hükümet ve bakanlık temsilcileriyle bağlantıları sayesinde, kız çocuklara yönelik beceri geliştirme programlarının ölçeklerinin büyütülmesini teşvik etme fırsatı bulunmaktadır. Bazı ülkelerde ulusal düzeyde bakanlıklar, STEM programları ve dijital programlar uygulamış ve desteklemiştir. Ancak, özellikle eğitim sektörü dışında ve okul dışı kalmış kız çocuklar için geniş kapsamlı uyum ve uygulama için uygun pratikler hakkında daha fazla belgelemeye ihtiyaç vardır.

Açıklayıcı araştırma soruları:

1. Ölçek ve sürdürülebilirlik için, kız çocuk odaklı program öğelerini (güvenli alanlar, mentorluk vb.) ulusal müfredata ve eğitim sistemlerine entegre etmeye yönelik etkili yaklaşımlar nelerdir?
2. Bakanlıklar, kız çocukları (özellikle kırsal kesimde yaşayanları) staj ve keşif ziyaretleri gibi "gerçek dünya" öğrenme fırsatları ile buluşturmada nasıl bir rol oynayabilir?
3. İşveren/çıraklık temelli bir mentorluk modeli ile güvenli alan temelli bir mentorluk modeli arasında uygulanabilirlik, kabul edilebilirlik, maliyet ve etki açısından

farklılıklar söz konusu mudur?

4. En dezavantajlı koşullarda yaşayan ergen kız çocuklar (okul dışı kalmış kız çocuklar, ergen anneler veya gebe kız çocuklar) için beceri gelişimini destekleme ve elverişli bir ortam yaratma sürecine topluluk üyelerini dahil etmeye yönelik etkili yaklaşımlar nelerdir?

TEMA 4: KADINLARIN EKONOMİK OLARAK GÜÇLENMESİ ALANINDAN ÇIKARILACAK DERSLER, KIZ ÇOCUKLARIN BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK KANITLARA NASIL KATKIDA BULUNABİLİR?

Kanıt incelemesinde, kadınların ekonomik olarak güçlenmesi alanında çok fazla program olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, kadınların ekonomik olarak güçlenmesi alanındaki temel ilkelerin çoğu, kız çocukların beceri geliştirme tasarımıyla da ilgilidir. Bunlar şöyle sıralanabilir: Niteliklere, gelire ve ekonomik girdilere erişimin iyileştirilmesi; temsiliyetin, yani kontrol, mülkiyet ve karar verme gücünün tesis edilmesi; iş, topluluk, bölge ve ülke liderliğinin güçlendirilmesi; ekonomik katılıma yönelik çeşitli olası risklerin azaltılması ve bunlara müdahale; kadınların ekonomik olarak güçlenmesini destekleyecek sistemler ve normlar için elverişli bir ortamın yaratılması. Ek olarak, çok az sayıda program, becerilerin yaşam döngüsü boyunca dönüşümlerine yönelik faaliyetler tasarlamıştır. Programlar, kız çocukların beceri geliştirme ile kadınların ekonomik olarak güçlenmesi arasındaki bağlantıları inceleyerek kanıtlardaki bu boşluğun giderilmesine katkıda bulunabilir.

Açıklayıcı araştırma soruları:

1. Kız çocukların beceri geliştirme programlarına yaşam döngüsü yaklaşımını dahil etmemiz halinde, bu, hayatlarının diğer aşamalarına geçerken ve yaşları ilerlerken

kız çocukları ekonomik olarak güçlenmeye hazırlamaya nasıl yardımcı olacaktır?

2. Kız çocukların beceri geliştirme faaliyetlerinin, kız çocukların resmî iş sektörlerine geçiş kabiliyetleri üzerindeki uzun vadeli etkileri nelerdir?

3. Kız çocukların beceri geliştirme faaliyetlerinin, işgücünde kalma kabiliyetlerini etkileyebilecek üreme kararlarını alabilmeleri üzerinde bir etkisi var mıdır?

TEMA 5: BECERİ GELİŞİMİNE KIZ ÇOCUK ODAKLI YAKLAŞIMDA ERKEKLER VE OĞLAN ÇOCUKLARIN ROLÜ NEDİR?

Kanıt incelemesi, kız çocuklar için beceri geliştirme programlarında erkeklerin ve oğlan çocukların rolüne odaklanmamıştır. Yine de, inceleme kapsamındaki bazı programlarda erkekler ve oğlan çocuklar, kız çocukların liderlik gelişimi ve diğer temel becerileri edinme yolculuklarında onları destekleyecek şekilde sürece dahil edilmiştir. Programlar, kız çocuklar için beceri geliştirme programlarında erkeklerin ve oğlan çocukların rolü konusunda ihtiyaç duyulan kanıtlara büyük ölçüde katkıda bulunabilir.

Açıklayıcı araştırma soruları:

1. Kız çocuklara yönelik beceri geliştirme programlarının tasarımı ve uygulamasına erkekleri ve oğlan çocukları dahil etmenin en etkili yolları nelerdir?

2. Kız çocuklar için beceri geliştirme programlarının tasarımı ve uygulanmasına erkekleri ve oğlan çocukları dahil etmediğimiz takdirde, eşit olmayan toplumsal cinsiyet normlarının dönüşümünü sağlamak mümkün müdür?

3. Tasarım ve uygulamada erkekler ve oğlan çocukların yer almamasının, kız

çocukların orta ve uzun vadede beceri geliştirmenin faydalarını tam olarak idrak etme kabiliyeti üzerindeki etkisi nedir?

4. Beceri geliştirme programlarına katılan kız çocukları gören ve kendilerini dışlanmış hisseden oğlan çocuklar üzerinde nasıl bir etki oluşacaktır?

KAYNAKLAR

1. Al-Khalifa, H.S.; Faisal, H.R.; Al-Gtunaei, G.N. 2019. Teaching mobile application development in 20 hours for high school girls: a web-based approach. Proceedings of 2019 IEEE Global Engineering Education Conference. Ashmawy AK, Schreiter S. New York: IEEE; 16–21.

2. Amin, S.J.; Ahmed, J.; Saha, M. Hossain; and E. Haque. 2016. "Delaying child marriage through community-based skills-development programs for girls: Results from a randomized controlled study in rural Bangladesh." New York and Dhaka, Bangladesh: Population Council.

3. Amin, S.; Saha, J.S.; Ahmed, J.A. 2018. Skills-building programs to reduce child marriage in Bangladesh: a randomized controlled trial. *J Adolesc Health*; 63(3): 293–300.

4. Andam, A.B.; Amponsah, P.E.; Nsiah-Akoto, I., Gyamfi, K.; Hood, C.O. 2013. The changing face of women in physics in Ghana. American Institute of Physics Conference.

5. Ashburn, K.; Warner, A. Can economic empowerment reduce vulnerability of girls and young women to HIV? Emerging insights [Internet]. Washington (DC): ICRW; 2010 [erişim tarihi 17 Ocak 2013]. <http://www.icrw.org/publications/can-economic-empowerment-reduce-vulnerability-girls-andyoung-women-hiv>

6. Austrian, K. and Ghati, D. 2010. Girl Centered Program Design: A Toolkit to Develop, Strengthen and Expand Adolescent Girls Programs. Population Council.

7. Austrian, K.; Muthengi, E. 2013. Safe and smart savings products for vulnerable adolescent girls in Kenya and Uganda: evaluation report. Nairobi: Population Council.

8. Bandiera, O.; Buehren, N.; Burgess, R.; Goldstein, M.; Gulesci, S.; Rasul, I.; Sulaiman, M. 2020. Women's empowerment in action: evidence from a randomized control trial in Africa. *American Economic Journal: Applied Economics*, 12(1):210–59.

9. Barta, K., Brinkman, B. 2014. Engineering workshops for middle school girls. 2014 ASEE Annual Conference. Washington: Amer Soc Engineering Education.

10. Bill and Melinda Gates Foundation. T.y. A conceptual model of women and girls' empowerment. https://docs.gatesfoundation.org/Documents/BMGF_EmpowermentModel.pdf

11. Career Girls. 2020. Career Girls Career and Empowerment Videos. <https://www.careergirls.org/video/become-a-leader/and> <https://www.careergirls.org/explore-careers/careers/>

12. Coalition for Adolescent Girls. 2015. Partners and Allies. Toolkit for Meaningful Girl Engagement. https://coalitionforadolescentgirls.org/wp-content/uploads/2015/12/CAGPartnersandAlliesToolKit_10.compressed.pdf

13. Centre for Development and Population Activities (CEDPA). 2001. Adolescent girls in India choose a better future: an impact assessment.

14. Decker, M.R.; Wood, S.N.; Ndinda, E.; Yenokyan, G.; Sinclair, J., Maksud, N., et

al. 2018. Sexual violence among adolescent girls and young women in Malawi: a cluster-randomized controlled implementation trial of empowerment self-defense training. *BMC Public Health*; 18(1): 1341.

15. Echavez, C.; Babajanien, B.; Hagen-Zanker, J.; Akter, S.; Bagaporo, J.L. 2014. How do labour programmes contribute to social inclusion in Afghanistan? Evidence from BRAC's life skills education and livelihoods trainings for young women. ODI Report.

16. Erete, S.; Pinkard, N.; Martin, C.K.; Sandherr, J. 2016. Exploring the use of interactive narratives to engage inner-city girls in computational activities. Decker, A.; Eiselt, K.; Payton, J.; Barnes, T.; Thiruvathukal, G.K.; editors. New York: IEEE.

17. Erulkar, A.; Ferede, A.; Girma, W.; Ambelu, W. 2013. Evaluation of "Biruh Tesfa" (Bright Future) program for vulnerable girls in Ethiopia. *Vulnerable Children and Youth Studies*; 8(2): 182-192.

18. Feminist Approach to Technology (FAT). fat-net.org

19. Girl Scouts. 2017. The Girl Scout Impact Study. A Report from the Girl Scout Research Institute. https://www.girlscouts.org/content/dam/girlscouts-gsusa/forms-and-documents/about-girl-scouts/research/GSRI_ImpactStudy_ExecutiveSummary_2017.pdf

20. Girls Not Brides. 2020. Covid-19 and Child, Early, and Forced Marriage: An Agenda for Action. <https://www.girlsnotbrides.org/wp-content/uploads/2020/04/COVID-19-and-child-early-and-forced-marriage.pdf>

21. Hinson, L.; Kapungu, C.; Jessee, C.; Skinner, M.; Bardini, M. & Evans-Whipp, T. (2016). *Measuring Positive Youth Development Toolkit: A Guide for Implementers of Youth Programs*. Washington, DC: YouthPower Learning, Making Cents

International.

22. ILO and UNICEF. 2018. *GirlForce: skills, education and training for girls now*. Geneva and New York: International Labour Organization and United Nations Children's Fund.

23. Khan, Z.R.; Rodrigues, G. 2017. STEM for girls from low income families: making dreams come true. *Journal of Developing Areas*; 51(2): 435-448.

24. Marcus, R.; Gupta-Archer, N.; Darcy, M.; Page, E. 2017. *GAGE Rigorous Review: Girls' clubs, life skills programmes and girls' well-being outcomes*. London: Overseas Development Institute.

25. Stapleton. 2019

26. Pinkard, N.; Martin, C.K.; Erete, S. 2019. Equitable approaches: opportunities for computational thinking with emphasis on creative production and connections to community. *Interactive Learning Environments*; 28(3):347-61 Ng'anga, K.; Muli, A.; Mushi, G.; Kimiri, A.; Puntambekar, K.; Yusuf, P. 2019. Transforming vulnerable girls into entrepreneurial women through leadership, livelihood and entrepreneurship skills. Asante Africa Foundation.

27. Paruzzolo, S., Rahman, O., and McLaughlin M. 2020. Girls and Young Women in the Era of COVID- 19: An Urgent call for Action. Save the Children. <https://www.savethechildren.net/blog/girls-and-young-women-era-covid-19-urgent-call-action>

28. Plan International. 2020. Living Under Lockdown: Girls and Covid-19. <https://plan-international.org/publications/living-under-lockdown>

29. Plourde K.F. and May M. The intersection of economic empowerment and youth sexual and reproductive health. FHI 360 for the Interagency Youth Working

Group (IYWG). Youth Lens No. 37, 2012.

30. Project Soar. T.y. Project Soar in a Box empowerment program and Girl Leader Club. www.projectsoar.org

31. Rushdy, S. 2012. Analysis of the Ishaka experience. CARE Burundi.

32. Samburu Girls Foundation. Empowering former child brides in pastoralist communities. <https://samburugirls.foundation/>

33. Scales, P.C.; Benson, P.L.; Dershem, L.; Fraher, K.; Makonnen, R.; Nazneen, S., et al. Building developmental assets to empower adolescent girls in rural Bangladesh: evaluation of Project Kishoree Kontha. *J Res Adolesc*; 23(1):171-84.

34. Selim, M.; Abdel-Tawab, N.; Elsayed, K.; El Badawy, A.; El Kalaawy, H. 2013. The Ishraq program for out-of-school girls: from pilot to scale-up. Cairo: Population Council.

35. Stapleton, S.C.; Royster, M.; Bharti, N.; Birch, S.; Bossart, J; Butts, S., et al. 2019. Girl tech camp: librarians inspire adolescents to consider STEM careers. *Issues in Science and Technology Librarianship*; 92.

36. Technovation. Technovation Girls. <https://www.technovation.org/>

37. TEKEDU. Girls Go IT. <https://girlsgoit.org/programme.html>

38. The World with MNR. Shine Project. <https://www.theworldwithmnr.com/shine-toolkit>

39. UN DESA. 2019. World Population Prospects 2019, Online Edition. Rev. 1. New York, NY: UN, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (UN

DESA).

40. UNESCO. Cracking the code: girls' and women's education in science, technology, engineering and mathematics (STEM). 2017. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

41. UNFPA and UNICEF. 2020. Technical note on adolescent girls' empowerment through life skills in the global programme to end child marriage. United Nations Population Fund (UNFPA) and United Nations Children's Fund (UNICEF).

42. UNICEF. Let them shine: unlocking girls' potential through empowerment and education. UNICEF.

43. UNICEF. In press. UNICEF technical note on adolescent empowerment. New York, NY: UNICEF.

44. UNICEF. In press. Reimagining girls' education through STEM. New York, NY: UNICEF.

45. UNICEF. 2019. Global Framework on Transferrable Skills for All. New York, NY: UNICEF.

46. UNICEF EAPRO. 2019. Securing the talent pipeline - inspiring the next generation. Shanghai: UNICEF East Asia and Pacific Regional Office (yayımlanmamıştır).

47. UNICEF and IRC. 2020. COVID-19- GBV Risks to Adolescent Girls and Interventions to Protect and Empower them. <https://www.unicef.org/sites/default/files/2020-05/COVID-19-GBV-risks-to-adolescent-girls-and-interventions-to-protect-them-2020.pdf>

48. UNICEF, UN Women, Plan International. A new era for girls: taking stock of

25 years of progress. New York: A New Era for Girls: Taking Stock of 25 Years of Progress; 2020.

49. White, S.C. 2015. Qualitative perspectives on the impact evaluation of girls' empowerment in Bangladesh. Journal of Development Effectiveness; 7(2): 127-145.

50. Wiest, L.R.; Crawford-Ferre, H.G. 2017. Out-of-school-time STEM support for girls in the silver state. Charlotte: Information Age Publishing; 101-21.

51. Worldreader. 2017. Anasoma mid-term report: insights on women and girls' mobile reading in Kenya. Kenya: Worldreader.

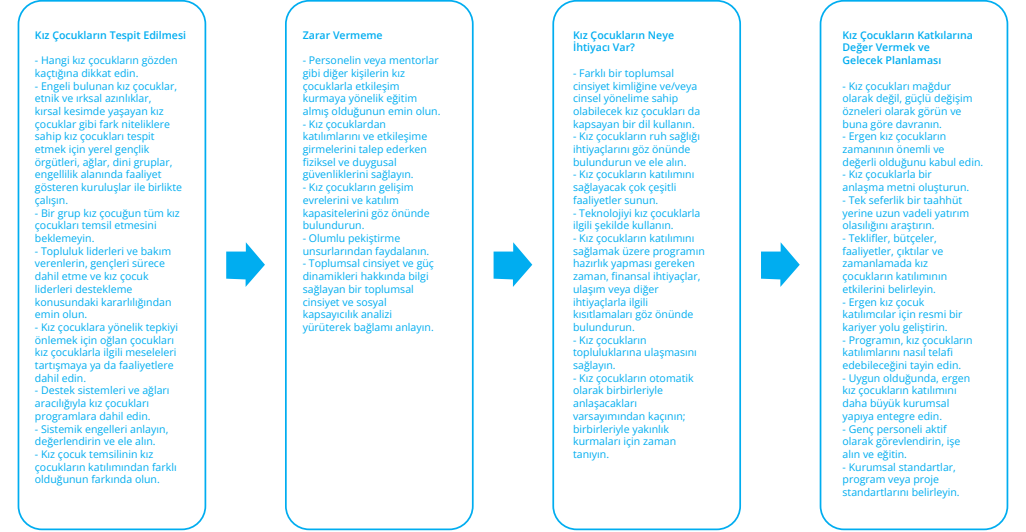
EK 1: BECERİ GELİŞİMİNE KIZ ÇOCUK ODAKLI YAKLAŞIMIN TEMEL UNSURLARINA İLİŞKİN KANITLAR

Aşağıdaki bölüm, bu öğrenme gündemine yön vermek üzere UNICEF ortaklığında FHI 360 tarafından yürütülen kanıt incelemesinden elde edilen üst düzey bulguları özetlemektedir. Beceri Gelişimine Kız Çocuk Odaklı Yaklaşım Modeli'nin her bir bileşeni için bulgulara yer verilmiştir.

KIZ ÇOCUKLARIN KATILIMI

Kız çocukların program tasarımı, uygulaması ve İDÖ süreçlerine anlamlı katılımı, kız çocuk odaklı yaklaşımın temel unsurudur. Programların, program içeriklerini, sunum ve değerlendirme biçimlerini kız çocukların girdileri olmadan onlara göre uyarlaması beklenmemelidir. Kız çocukların programlara katılımcı olarak dahil edilmesi temel bir gereklilik ve temel bir haktır. Kız çocukları tasarımlarına ve uygulamalarına dahil eden programlar, bunu yapmayanlara kıyasla daha

uygulanabilir ve daha etkilidir. (Green-Atchley, 2014). Aşağıdaki diyagram2 program döngüsü boyunca kız çocukları sürece dahil etmeye yönelik güçlü uygulamaları özetlemektedir.

2 "Toolkit for Meaningful Adolescent Girl Engagement." ("Ergen Kız Çocukların Anlamlı Katılımı İçin Araç Seti") başlıklı yayından uyarlanmıştır. Coalition for Adolescent Girls. Aralık 2015.

Genç Kadın Liderlerle Yapılan Sohbetlerde Öne Çıkan Temalar.

"Kız çocuklara hangi becerileri edinmek istediklerini sorun!"
"Gelecek planları neler?"

→ Kız çocuklar, kendilerine sunulan becerileri belirleme sürecine dahil edilmelidir.

"STEM becerileri gelecektir."

→ Kız çocuklar, STEM yetkinliklerinin gelecekle için önemini anlıyor olsa da pek çoğu hâlâ STEM eğitimine erişemiyor.
→ Dijital koruma önemli ancak üzerinde yeterince durulmayan bir konu.

"Kendilerine güveni olmayan kız çocuklar, sahip oldukları becerilere de inanmayacaklardır."

→ Programların sadece beceri geliştirmesi değil, kız çocukların bunları kullanma konusunda özgüvenini de geliştirmesi gerekir.

"Kız çocuklar gerçekten bunun (değerlendirme) bir parçası değiller... sadece olanlar anlatılıyor."

"Girdilerimizi almak yerine bize sadece verilerin ne anlama geldiği açıklandı."

→ Kız çocuklar program değerlendirmesine anlamlı bir katılım gösterdiklerini düşünmüyor

"Belki de önce güvenli alanı oluşturmalıyız."

→ Kız çocuklar becerilerini geliştirecek güvenli alanlardan yoksun.
→ Okullar bazen kız çocuklar için en güvenli yerler olmayabilir.
→ Hiçbir çevrimiçi alan tam anlamıyla "güvenli" olamaz.
→ Bazen kız çocuklar birbirini desteklemez.

"Bazen onları kullanıyormuşuz gibi geliyor."

→ Kız çocukların katkılarını adil bir şekilde telafi edin. Nelerden vazgeçtiklerini anlayın, karşılığında bir şeyler sunun.

KIZ ÇOCUKLARA ÖZGÜ BECERİ SETİ

Ergen kız çocuklar homojen bir grup değildir ve beceri geliştirme içeriği, programın sunulacağı sosyal ve kurumsal bağlamın yanı sıra hizmet verilen nüfus kesiminin belli başlı ihtiyaçlarına uyarlanmalıdır. Kız çocuk odaklı bir beceri geliştirme programının ayırt edici özelliği, sunulan beceri seti değil, daha çok kız çocukların benzersiz ihtiyaçlarını ve dezavantajlı koşulları belirleme ve sunulan becerilerin bu ihtiyaçlarla uyumlu olmasını sağlama yaklaşımıdır. Herkese uyan tek bir yaklaşım olmasa da, sunulan beceri türleri bütüncül, hayat boyu öğrenme döngüsü içinde olan, toplumsal cinsiyete duyarlı, kapsayıcı, ilgili, kanıt temelli, duyarlı ve yenilikçi olmalıdır.

Kız çocukların katılımını ve insan haklarını³ desteklemenin yanında onların kaygılarını anlamalı ve istek ve heveslerini artırmalıdır (UNICEF 2019b).

Aktarılabılır becerilerin yanı sıra uygulamaya yönelik ek bilgiler, kız çocuklar için beceri geliştirme programlarına dahil edilmelidir. Aktarılabılır beceriler, herhangi bir beceri geliştirme programının gerekli bir bileşenidir. Toplumsal cinsiyet ve haklar; üreme sağlığı; beslenme; su, sanitasyon ve hijyen (WASH); finansal okuryazarlık ve girişimcilik gibi konularda uygulamaya yönelik ek bilgiler, kız çocukların güçlenmesi bağlamında özellikle önemlidir. UNICEF'in Herkes İçin Aktarılabılır Becerilere İlişkin Küresel Çerçevesi, dört kategoride sonuçlara katkıda bulunması beklenen 12 temel aktarılabılır beceriyi tanımlar. Bu kategoriler şunlardır: Aktif vatandaşlık, öğrenme, istihdam edilebilirlik ve kişisel güçlenme (UNICEF, 2019 b).

12 becerinin tümü, dört kategoriyle de bağlantılı olsa da; iletişim, dayanıklılık ve öz-yönetim, kişisel güçlenme ile en ilgili üç beceridir. Kanıt incelemesinde, programlarda sıklıkla ortaya çıkan iki ek aktarılabılır beceri olan müzakere ve liderliğin, literatürle birlikte değerlendirdiğinde beceri geliştirme yaklaşımları bağlamında özellikle kız çocuklar için uygun olabileceği görülmektedir. (Amin,

2018; Bandiera, 2020; Decker, 2018; Sambodhi Research and Communications, 2014).

Kız çocukların güçlenmesine yönelik programlarla ilgili diğer konular arasında toplumsal cinsiyet ve haklar; üreme sağlığı; beslenme; su, sanitasyon ve hijyen (WASH); finansal okuryazarlık ve girişimcilik yer almaktadır. Kanıtlar, sağlık programlarına toplumsal cinsiyet ve güçle ilgili içerik dahil edildiğinde, programların daha etkili olduğunu göstermektedir (UNICEF). Çok az program açıkça ele alsa da, girişimciliğin, kız çocukların işe özgü becerileri başarıyla uygulamaları için önemli bir nitelik olduğu görülmektedir.

Dijital okuryazarlık ve dijital güvenlik gibi dijital beceri geliştirme ve STEM yeterlilikleri de kız çocuk odaklı beceri geliştirme programlarına dahil edilmelidir. Dijital beceriler, kız çocukların 21'inci yüzyıl işgücü piyasasına başarıyla geçişlerinin yanı sıra güvenli sosyalleşmeleri ve çevrimiçi etkileşim kurabilmeleri için de çok önemlidir. Bununla birlikte kanıt incelemesi, dijital beceri geliştirme programlarının genellikle okula giden kız çocuklara ulaşmak için tasarlandığını, buna karşın yalnızca sınırlı sayıda dijital beceri geliştirme programının son derece dezavantajlı koşullarda yaşayan grupları hedeflediğini göstermiştir. Ayrıca birçok program, çevrimiçi güvenlik de dahil olmak üzere dijital okuryazarlık gibi önemli "sosyal" beceriler yerine kodlama gibi "bilgi gerektiren" beceriler edindirmeye odaklanmıştır. Kız çocuklar, orantısız bir çevrimiçi şiddet yüküyle karşı karşıyadır. Dolayısıyla çevrimiçi güvenlik hakkında bilgi verilmesi, kız çocuklar için dijital beceri geliştirme programlarının gerekli bir parçasıdır. Dijital okuryazarlık, kız çocukların sağlık ve finans ile ilgili kritik bilgilere, sosyal ağlara ve fırsatlara erişimini artırabilir.

3 Bu temel ilkelere ilk olarak UNICEF'in Global Framework on Transferrable Skills for All (Herkes İçin Aktarılabilir Beceriler Küresel Çerçevesi) yayınında yer verilmiştir (UNICEF, 2019).

Düşük maliyetli taşınabilir cihazlar da dahil olmak üzere program merkezleri aracılığıyla teknolojiye erişim sağlamak da, teknolojiye erişimleri çoğu durumda ve çoğu zaman sınırlı olan kız çocuklar için kritik öneme sahip olabilir (UNICEF EAPRO, 2019; Career Girls, 2019). Örneğin, kız çocukların herkese açık internet kafelere gitmelerine izin verilmeyebilir ya da gitmeler bile taciz edilmekten korkabilirler, çünkü bu alanlar genellikle erkekler tarafından kullanılmaktadır (UNICEF EAPRO, 2019). Ayrıca, teknoloji sahipliği konusunda toplumsal cinsiyet ayrımı da kanıtlarla desteklenmektedir. Kız çocukların evlerinde teknolojiye erişimi olsa da, bu genellikle sınırlıdır (UNICEF EAPRO, 2019). Dijital beceri geliştirme programlarının, edindikleri becerileri günlük yaşamlarında uygulayabilecekleri şekilde, program ortamı dışında kız çocuklar için nerede ve ne tür teknolojinin mevcut olduğunu göz önünde bulundurması da aynı derecede önemlidir. Programlar, dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik proje temelli bir öğrenme yaklaşımını değerlendirebilir.

STEM yeterlilikleri oluşturmaya yönelik en yaygın yaklaşım, kız çocukların STEM ile ilgili alanlara ilgisini artırmak üzere tasarlanan STEM kamplarının ve atölye çalışmalarının uygulanması olmuştur. (Andam, 2013; Al-Khalifa, 2019; Barta, 2014; Khan, 2017; Stapleton, 2019; Wiest, 2017). Bu programların değerlendirmeleri, kız çocukların STEM konularına ilgilerini ve gelecekteki kariyer seçimlerini etkileyebileceklerini öne sürse de, kız çocukların genel anlamda güçlenmesi üzerindeki uzun vadeli etki henüz değerlendirilmemiştir. Öte yandan, temel, aktarılabilir ve/veya işe özgü becerilerin daha geniş kapsamlı STEM yeterlilikleriyle en iyi şekilde nasıl bütünleştirilebileceğine dair çok az kanıt mevcuttur. Son olarak, bir defaya mahsus durumlarla karşılaştırıldığında STEM yeterlilikleri oluşturmaya yönelik uzun vadeli program yaklaşımlarının potansiyel etkisini anlama ihtiyacı söz konusudur.

Temel beceriler, okul dışı kalmış, en dezavantajlı koşullarda yaşayan kız çocuklar için özellikle önemlidir. Temel beceriler -temel aritmetik ve okuryazarlık- işe özgü ve dijital beceriler ile kız çocukların ve genç kadınların 21'inci yüzyıl iş piyasasında

başarılı olmak için ihtiyaç duyduğu STEM yeterliliklerinin temelini oluşturur. Temel beceriler sıklıkla okul ortamında geliştirildiğinden, okul ortamı dışındaki kız çocuk odaklı beceri geliştirme programları, yalnızca program nüfusu çok sayıda okul dışı kalmış kız çocuğu veya eğitimle ilgili diğer dezavantajlarla karşı karşıya kalan kız çocukları kapsadığında, aritmetik ve okuryazarlığı güçlendirmeye yönelik içerik ve yaklaşımları içermektedir. (Echavez, 2014; Scales, 2013). Programlar, temel becerilerin sunulup sunulmayacağını belirlerken, katılımcıların mevcut okul durumunu ve beceri geliştirme programının uygulanacağı topluluk içindeki eğitim bağlamını dikkate almalıdır.

İşe özgü beceriler, kız çocukların eğitimi, yerel iş ortamı ve hizmetlere yönelik talep ile uyumlu hale getirilerek dahil edilmeli ve toplumsal cinsiyet normlarını dönüştürme arayışında olmalıdır. Kız çocukların iş becerilerine erişiminin daha iyi hale getirilmesi, gelecekteki ekonomik ve kariyer beklentilerini de iyileştirebilir. Kanıt incelemesi yoluyla tespit edilen programlar, beceri geliştirme programlarının işe özgü beceri içeriğini hem kız çocukların ihtiyaçlarına hem de programın sosyal bağlamına nasıl uyarlayabildiğini göstermiştir (Bandiera, 2020; Echavez, 2014; Scales, 2013; White 2015). Öte yandan bu programların hepsi, nakış ve gıda işleme gibi toplumsal cinsiyete dayalı iş eğitimi fırsatlarına odaklanmıştır. Programlar, kız çocukların eğitim fırsatlarını otomatik olarak toplumsal cinsiyet normlarına göre sınırlamadan önce, işgücü piyasası talebini, toplumsal cinsiyete dayalı istihdam seçeneklerinin sürdürülebilirliğini ve kız çocukların bu veya diğer sektörlere olan ilgisini objektif olarak değerlendirmelidir.

KIZ ÇOCUK ODAKLI PROGRAM BİLEŞENLERİ

Tüm kız çocukları kapsayan güvenli bir alan sunmak: Kız çocukların topluluklarında bir araya gelebilecekleri, güvenli, sadece onlara özel alanlardan yoksun oldukları göz önüne alındığında, tüm kız çocukları kapsayan güvenli bir alan sunmak, kız çocuk odaklı programlamanın önemli bir bileşenidir. Beceri geliştirme bağlamında

güvenli bir alanın sağlanması, kız çocukların eğitim programlarına erişimini artırır, sağlık ve toplumsal cinsiyet gibi hassas konuları açıkça tartışmasına ve eleştirel düşünceye olanak tanır. Kanıtlar, diğer program stratejileriyle birlikte uygulandığında katılımcılar için güvenli bir alan sağlanmasının başlı başına etkili olduğunu göstermekte ve bu uygulamanın tüm beceri geliştirme kategorilerindeki potansiyel etkisini vurgulamaktadır. (Marcus, 2017; UNICEF, 2018; UNESCO, 2017).

Kız çocukların mentorlara ve rol modellere erişimini sağlamak: Mentorlar ve rol modeller, özellikle kız çocukların kendi topluluğundan rol modeller, beceri geliştirme programlarında onlara çok büyük fayda sağlamaktadır. Mentorluk programlarının, kız çocukların üreme sağlığına ilişkin bilgi ve davranışlarını, akademik başarılarını, finansal davranışlarını, iş becerilerini ve sosyal ağlarını daha iyi hale getirdiği ve şiddet deneyimlerini azalttığı görülmektedir (Plourde, 2017). Literatür, dijital becerileri/STEM becerilerini geliştiren programlar için rol modellerin özellikle önemli olabileceğini ileri sürmektedir. Nitekim araştırmalar, kız çocukların STEM alanlarına dahil olmamasının başlıca nedeninin, genellikle STEM mesleklerini toplumsal cinsiyetleriyle uyumsuz görmeleri olduğunu ortaya koymaktadır (UNESCO, 2017). Mentorlar ve rol modeller, kız çocukların, genellikle erkeklerin yoğunlukta olduğu kariyer seçeneklerini ve rolleri kendileri için düşünmelerine olanak tanır. Ayrıca, kız çocukların beceri geliştirmelerinin değeri hakkında konuşmalar yaparak topluluk ve aile üyeleri arasında bağlantı da kurabilirler.

Gerçek dünyadaki öğrenme fırsatlarına ve stajlara erişim sağlamak: Mentorlar ve rol modellerde olduğu gibi, gerçek dünyadaki öğrenme fırsatları ve stajlar, kız çocukları öğrendikleri becerileri hayata geçiren diğer kadınlarla bir araya getirebilir. Ayrıca becerileri uygulayabilecekleri ve başka beceriler geliştirebilecekleri pratik fırsatlar sunan bu uygulamalar, genellikle kız çocukların kariyer yollarına açılan potansiyel birer kapıdır. Gerçek dünyadaki öğrenme fırsatlarına erişim, UNESCO tarafından kız çocukların STEM becerilerini artırmayı amaçlayan programlar için

önerilen bir uygulama olarak tanımlanmıştır (UNESCO 2017). Dijital becerilere ve STEM bilgi programlarına katılan kız çocuklar, öğrendiklerini uygulayabildiği ölçüde konuya daha fazla ilgi duymakta ve sonuç olarak yaratıcılık ve takım çalışması gibi aktarılabilir becerileri kullanma olasılıkları daha yüksek olmaktadır.

Toplumsal değişim için becerileri uygulama fırsatları yaratmak: Kız çocukların toplumsal değişimi hedefleyen girişimlere anlamlı katılımının, onların becerilerini geliştirdiği, liderlik gelişimlerini desteklediği, sosyal ağlarını güçlendirdiği ve temel sağlık, eğitim ve finansal sonuçları iyileştirdiği görülmüştür (Green-Atchley 2014). Bu tür bir katılım, kız çocukların sosyal ve siyasi konulara ilişkin farkındalıklarını, topluluklarıyla bağlarını ve yurttaşlık yeterliliklerini de artırabilmektedir (Green-Atchley, 2014). Bu, devam eden iki küresel kriz (iklim değişikliği ve COVID-19 salgını) bağlamında özellikle önemlidir. Nitekim kadınlar ve kız çocuklar her ikisiyle mücadele çabalarında hayati bir rol oynamaktadır.

Kız çocukların liderlik gelişimini desteklemek: Kız çocukların program liderliğine anlamlı katılımı ve topluluklarında lider olmaları, kişisel gelişimleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilmektedir. Onlara liderlik yapma fırsatlarının sağlanması, kendilerine güvenlerinin, iş birliğine dayalı becerilerinin ve öz-yeterliliklerinin artmasıyla sonuçlanmaktadır (Green-Atchley, 2014). Kız çocuklar lider olarak farklı şekillerde (proje personeli, akran eğitimciler veya akran mentorlar vb.) sürece dahil edilebilir. Programlar, programı tamamlayan kız çocuklara liderlik pozisyonlarını üstlenmeleri yönünde eğitim vermeye ya da resmî proje danışma komiteleri aracılığıyla veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri olarak onlara liderlik imkânları tanımaya yönelik bir yaklaşım benimseyebilir.

Destekleyici bir ortam yaratmak için toplulukla etkileşime geçmek: Topluluk duyarlılığı, topluluk seferberliği ve sahipliği, kanıt incelemesinde belirlenen programların başarısı için temel değerlendirme noktalarıdır. Topluluğun duyarlı hale getirilmesi, toplumsal cinsiyet normlarını ve kız çocukların toplumdaki rollerine

ilişkin topluluk algılarını dönüştürmeye, kız çocukların program faaliyetlerine katılımı için destek oluşturmaya ve sosyal ağlarını genişletmelerine yardımcı olabilir (Echavez, 2014; Rushdy, 2012; Selim, 2013).

Doğru kız çocuklara, doğru fırsatlarla ulaşmak: Kız çocuklara yönelik fırsatları artırma çabamızda, başta en dezavantajlı koşullarda yaşayanlar olmak üzere nüfusun tüm kesimlerine ve program faaliyetleri ve hedefleri için dezavantajlı kız çocuk nüfusuna ulaştığımızdan emin olmalıyız.

EK 2: UYGULAMA ARAÇLARI VE KAYNAKLAR

Aşağıda, kız çocuk odaklı beceri geliştirme program uygulamasını desteklemek üzere uyarlanabilecek uygulama araçları ve İngilizce kaynakların bir listesi bulunmaktadır:

- Partners and Allies Toolkit for Meaningful Girl Engagement (Coalition for Adolescent Girls, 2015).
- Girl Consultation Research Toolkit (Girl Effect, 2013).
- UNICEF's Adolescent Kit for Expression and Innovation: Foundation Guidance (UNICEF, 2017).
- I'm Here: Steps and Tools to Reach Adolescent Girls in Crisis (Women's Refugee Committee, 2016).
- Girl Roster™ (Population Council, 2015).
- Using Data to see And Select the Most Vulnerable Adolescent Girls (Engebretsen, 2012).

- UNICEF's Global Framework on Transferrable Skills for All (UNICEF, 2019).
- Technical Note on Life Skills Programmes For Empowering Adolescent Girls: Notes for Practitioners on What Works (UNICEF, 2019b).
- Digital literacy for children — 10 things to know (UNICEF, 2019 c.).
- Girl-Centered Program Design: A Toolkit to Develop, Strengthen and Expand Adolescent Girls Programs (Population Council, 2010).
- Evidence-Based Guidelines for Youth Peer Education (FHI 360, 2010).
- Making the Most of Mentors: Recruitment, Training, and Support of Mentors for Adolescent Girl Programming — Toolkit (Population Council, 2019).
- YouthPower Action AGYW Mentoring Program Toolkit (Plourde, 2018).
- Technovation curriculum (Technovation, t.y).

UNICEF'İN ERGENLER İÇİN KENDİNİ İFADE VE İNOVASYON KİTİ

UNICEF'in Ergenler İçin Kendini İfade ve İnovasyon Kiti (Adolescent Kit for Expression and Innovation) faaliyetlerin ne zaman, nerede ve nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini ve hangi faaliyetlerin onların ilgi ve ihtiyaçlarını karşıladığını sorarak ergenleri en başından itibaren programın yürütülmesine doğrudan dahil eder. (UNICEF 2017).

"Temel Rehber", ergenlerle birlikte çalışmaya yönelik 10 temel yaklaşım ve ergenler ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine bir bölüm içerir.

"Faaliyet Kutusu", kız çocuklara özgü belli başlı becerilerin gelişimini destekleyebilecek içeriğe sahiptir.

Kız çocuk odaklı beceri geliştirme programlaması bağlamında kullanırken:

Program döngüsü boyunca kız çocukların katılımını sağlayacak güçlü uygulamaları takip edin (Zarar vermeme, kız çocukları stratejik olarak belirleme ve dahil etme, kız çocukların ihtiyaçlarını dikkate alma ve katkılarına değer verme).

Kız çocuk odaklı program bileşenlerini entegre edin.

Toplumsal Cinsiyet Bölümü, Program Birimi

3 UN Plaza, New York, NY 10017

www.unicef.org/gender

gender@unicef.org

Bu çalışma, bilgi alışverişini kolaylaştırmak ve tartışmayı teşvik etmek amacıyla hazırlanmıştır. Metin, resmi yayın standartlarına göre düzenlenmemiştir ve UNICEF hatalar için sorumluluk kabul etmez. Bu yayındaki tespitler, bir ülkenin ya da toprağın veya makamlarının ya da sınırlarının yasal statüsü hakkında herhangi bir görüş ifade etmez.